

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

SVERIGE 15:—
NORGE 15:—
DANMARK 15:—

SEPTEMBER 6 · 90

Stearinmedalj och dess ask från Stockholmsutställningen 1897. Se artikeln sid. 136–140 (fig. 17a).

Sveriges numismatiska docentavhandlingar sid 124

Återföreningen Sverige-Åland II sid 129

Lea Ahlborn från finsk horisont sid 130

Vem var Aacuneignvndei? sid 131

Stockholmsutställningen 1897 sid 136

Birkagrävningarna sid 140

Internationella myntauktioner

Christie's
8 King Street, St. James's
London SW1Y 6QT
Tel: (441) 839 9060

Christie's
502 Park Avenue
New York, NY 10022
Tel: (212) 546 1056

Christie's
Sturegatan 26
11436 Stockholm
Tel: (08) 6620131

Christie's
Dronningens Tvaergade 10
1302 Copenhagen K
Tel: (451) 32 70 75

Christie's
Riddervolds gt. 10B
Oslo 2
Tel: (472) 441242

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Söker medlemmar som vill ställa upp och hjälpa till i föreningsarbetet samt med föreningens auktionsverksamhet.

- Du måste
- vara numismatiskt kunnig
 - vara flerårig medlem
 - kunna ägna några timmar i veckan åt detta
– gärna pensionär

Ytterligare upplysningar: Torbjörn 08-49 01 25 eller 08-743 81 55
Madeleine 08-85 46 77.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Sandhamnsgatan 50 A, n.b.
114 50 Stockholm
Telefon 08-667 55 98
(tisdag - fredag kl 10.00 - 13.00)
Svensk Numismatisk Tidskrift:
Postgiro 15 00 07-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken
SNT utkommer den 1
i månaderna februari - maj och
september - december
Prenumeration: helår 100: -

ANSVARIG UTGIVARE

Ian Wiséhn

REDAKTION

Hans Franzén
Monica Golabiewski Lannby
(program, föreningar,
aktuella auktioner)
Kjell Holmberg (annonsering)
Manuskriptgranskning:
Lars O. Lagerqvist
Redaktionssekreterare:
Margareta Klasén
(adress och telefon se ovan!)

ANNONSER

Bokning

Tel 0292-303 45 kvällstid o helger

Annonspriser:

2 sidor (mittuppslag)	2 000: -
2:a omslagssidan	1 450: -
omslagets 4:e sida	1 800: -
1/1 sida (151×214 mm)	1 200: -
2/3 sida (99×214 mm)	850: -
1/2 sida (151×105 mm)	650: -
1/3 sida (47×214 mm)	450: -
1/4 sida (72×105 mm)	350: -
1/6 sida (47×105 mm)	250: -
1/12 sida (47×50 mm)	150: -

Sista materialdag:

Den 1:a i månaden
före utgivning

Heloriginalt alt manus och
gärna skiss.

Sändes till SNT,
adress enl ovan.

*Annonser som ej är förenliga
med SNF:s, FIDEM:s och
AINP:s etik
kommer att avböjas*

Tryck:

Masterprint Sätteri & Tryckeri AB
ISSN 0283-071X

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Höstprogrammet 1990

Om ej annat anges, hålls mötena kl 18.30 på Sandhamnsgatan 50 A (Föreningens nya lokaler, tag buss nr 41 till Rökubbsgatan eller T-bana till Gärdet).

September	10	Tag med, visa och berätta om dina (ny-)förvärv.
	25	Ian Wiséhn: Äldre svenska aktiebrev.
Oktober	23	Temakväll: 1700-talets samlare och numismatiker.
November	13	Program ej fastställt.
	20	SNF:s höstauktion på Historiska museets hörsal.
December	12	Den sedvanliga julfesten.

**SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS
MEDLEMSNÅL
kan rekvideras från kansliet!
Pris: 20 kr + porto**

SNF:s kansli

har postadress:

Sandhamnsgatan 50 A nb

115 28 Stockholm.

Telefontid tisdag - fredag 10-13,
tel 08-667 55 98.

Besökstid 10.30-13.00

Semesterstängt:

midsommar-1 sept samt jul- och
nyårshelgerna.

Myntset

tillhandahålls även i år för SNF:s
medlemmar, dvs för dem som be-
ställt dylika och betalat. Har Du
glömt detta? Distribution sker före
jul.

Årsmedaljen

Du har väl inte glömt beställa års-
medaljen över Antell? (Se föregående
de SNT!) Tiden går ut 15 oktober.

Adressändring?

**Använd postens
adressändringsblankett,
som Du sänder till:**

Svenska
Numismatiska Föreningen
Sandhamnsgatan 50A
115 28 STOCKHOLM

Sveriges numismatiska docentavhandlingar och myntkabinettet i Lund

Av Mats P. Malmer

Sverige har i dagarna fått en ny docent i numismatik, Kenneth Jonsson, som utnämns till docent i *numismatik och penninghistoria* vid Stockholms universitet. Redan 1805 utnämndes Carl Clemens Rothstein i Lund till docent i *numismatik och fäderneslandets antiqvitet*. Den sistnämnda termen avser med dåtida språkbruk den isländska sagalitteraturen. Bror Emil Hildebrand, sedermera riksantikvarie, var vår förste docent i *numismatik* i modern mening, utnämnd i Lund år 1830. Nästa docentutnämning dröjde ända till 1952, då Willy Schwabacher, antikvarie vid Kungl. myntkabinettet, blev docent i *den antika historiens hjälpvvetenskaper, särskilt numismatik*, vid dåvarande Stockholms högskola. Brita Malmer blev docent i *numismatik*, först i Lund 1966, sedan i Stockholm 1973. Flera kända forskare inom ämnesområdet har aldrig varit docenter i numismatik, t ex Bengt Thordeman som blev docent i konsthistoria med medeltidsarkeologi i Uppsala 1920, Sture Bolin som blev docent i historia i Lund 1926 och Nils Ludvig Rasmusson som blev fil. lic. i historia 1938 och hedersdoktor i Lund 1956.

De tre docenterna i numismatik resp. numismatik och penninghistoria har alla i början av sin karriär haft anknytning till Lunds universitet och dess myntsamling, Bror Emil Hildebrand, Brita Malmer och Kenneth Jonsson. De har också det gemensamt att de har ägnat de vikingatida myntfynden en stor del av sin forskning. Denna trefaldiga parallell, docentur i numismatik, studier i Lund, och specialisering på vikingatid, är kanske inte helt slumpmässig. I varje fall kan sammanträffandet vara värt en kommentar.

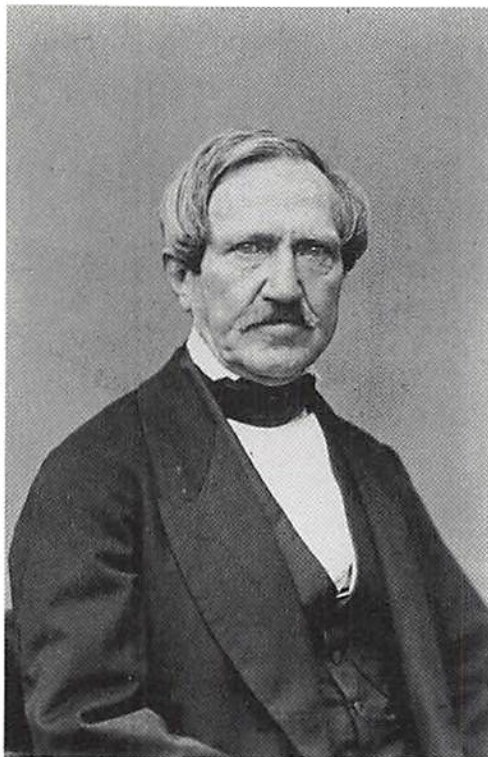
Bror Emil Hildebrand skrevs in som student vid Lunds universitet vid endast 14 års ålder, hösten 1820. Fem år senare var han klar med första delen av sin filosofie kandidatexamen: språk, historia och estetik. Efter ytterligare två terminers studier, våren 1826, avverkades den andra delen, som gällde filosofi, matematik och naturvetenskap. I sin otryckta själv-

biografi betonar Hildebrand sitt intresse för geologi, naturligt för en student, född och uppvuxen på ett järnbruk. Efter lyckligt avlagda prov återstod disputationen. Det gällde inte då som nu att försvara ett eget vetenskapligt verk. Doktor – eller som det då hette inom filosofisk fakultet, magister – blev man genom att disputera på ett arbete skrivet av professorn, i Hildebrands fall botanikern och ekonomen, sedermera biskopen C. A. Agardh. Den högtidliga magisterpromotionen ägde rum i Lunds domkyrka midsommarafton 1826, med Agardh som promotor.

Under sin studietid hade Hildebrand haft viss kontakt med universitetets historiska museum och dess myntsamling. Professorn i historia, Anders Otto Lindfors, var sedan 1816 chef för museet. Vid slutet av varje termin förevisade han museets samlingar för studenterna, vilket för den

unge Hildebrand innebar en höjdpunkt i den i övrigt föga inspirerande historieundervisningen. Lindfors' medhjälpare vid skötseln av samlingsarna var akademiadjunkten Sven Hylander, född 1797. Hylander var nära vän till kanslirådet Christian Jürgensen Thomsen i Köpenhamn, ledande arkeolog och myntforskare. Thomsen uppmuntrade Hylander att intressera sig för myntsamlingen i Lund. Hylander upprättade en förteckning över de anglosaxiska mynten, som sändes till Thomsen för granskning och reviderad återsändes till Hylander 1823. Hylander var då redan allvarligt sjuk. Han avled i tuberkulos våren 1825.

Efter promoveringen 1826 var den ännu blott 20-åriga Hildebrand länge ovisst om valet av levnadsbana. Skulle han studera bergsvetenskap, skulle han bli präst, eller kanske rentav lektor i Kalmar, inte långt från födelseplatsen

1. Bror Emil Hildebrand. Vitterhetsakademiens porträttarkiv.

Flerohopps järnbruk? Till slut antog han ett anbud att bli informator hos friherre Nils Gyllenstierna på Krappereup i nordvästra Skåne, en befattning som han innehade fram till sin docentutnämning.

I Lund hade under tiden A. O. Lindfors övergått till professuren i värtalighet med poesi. Hans efterträdare som professor i historia och chef för universitetsmuseet hette Ebbe Samuel Bring. Bring hade lovat kalla Hildebrand till docent, men ångrade sig. Sommaren 1829 sände han ett brev till Hildebrand på Krappereup, där han sökte bli fri från sitt löfte. I stället ville Bring kalla Hildebrands promotionskamrat, en magister Borgström, till docent i numismatik.

Brings brev blev avgörande för Hildebrands framtid. Han begav sig skyndsamt till Lund för att speciminera för en docentur i numismatik och kastade sig in i ett hektiskt arbete. "Från kl. 4 om morgnarna till kl. 10 eller 11 om aftnarna är jag i kläderna" skrev han till sin mor på Flerohopp. Samtidigt måste han arbeta som informator för Gyllenstiernas unge son, som följt med till Lund.

Hildebrand förmådde Bring att stå fast vid sitt löfte. Han fick tillgång till universitetets myntsamling och lyckades få en avhandling i numismatik färdig i december 1829. Avhandlingen trycktes på Berlings boktryckeri, ett företag som ännu i dag anlitas för numismatiska publikationer.

Hildebrands docentavhandling har titeln: *Numismata Anglo-Saxonica Musei Academiae Lundensis ordinata et descripta*. Den är ett litet häfte på 48 sidor, alltså tre 16-sidiga ark, del I, II och III. Varje del är försedd med ett dedikationsblad, som bryter pagineringen. Den första dedikationen riktas som sig borde till Hildebrands principal, Nils Gyllenstierna. Ungefär halva avhandlingen består av en löpande text på latin. Hildebrand uppehåller sig utförligt vid en dåtida stridsfråga, nämligen om Olof Skötkonungs mynt, identifierade av Keder 1706, i själva verket vore engelska och ej svenska. J. H. Schröder i Uppsala hade redan 1827 liksom nu Hildebrand kunnat fastslå myntens svenska ursprung men Schröders arbete trycktes inte förrän 1830 och tycks ha varit okänt för Hildebrand (som dock hade träffat Schröder i Uppsala 1828). Senare delen av avhandlingen är en katalog över universitetets anglosaxiska myntsam-

ling, omfattande 113 nummer och 170 exemplar: Edgar 1, Ethelred 163, Knut 5 och Harald Harfot 1. Katalogen är uppställd efter myntorter i bokstavsordning och avslutas med ett index över myntmästarnamn samt en plansch över de viktigaste typerna. Katalogens uppläggning är alltså i huvudsak densamma som i Hildebrands båda kommande, så berömda kataloger över anglosaxiska mynt. I avhandlingen betygar Hildebrand sin tack-samhetsskuld till såväl Thomsen som Hylander. I vad mån Hylanders av Thomsen granskade förteckning över universitetets anglosaxiska myntsamling från år 1823 haft betydelse för Hildebrands uppställning kan för närvarande inte utronas.

Hildebrand berättar i sin självbiografi: "Fakulteten gaf mig betyget Laudatur för så väl författandet som försvaret, kallade mig till Docens, och den 26 Februari 1830 utfärdades för mig H. K. Höghet Kanslerens konstitutorial". Hildebrand sände sin avhandling till Thomsen, som inbjöd honom till Köpenhamn. Köpenhamnsbesöket sommaren 1830 blev vändpunkten i Hildebrands liv. Tack vare Thomsens rekommendation kal-

lades han till Stockholm för att ordna den statliga myntsamlingen. Redan 1837 utnämndes han till riksantikvarie och sekreterare i Vitterhetsakademien.

Genom Lindfors' demonstrationer i historiska museet och genom sin beaktenskap med Sven Hylander kom Hildebrand redan i tonåren i kontakt med myntforskning. Den andra lundadocenten i numismatik, Brita Malmer, hade till en början andra intressen: konst, litteratur och historia i nu nämnd ordning. Hennes kandidatexamen kom så småningom att omfatta fem ämnen, historia, klassisk fornkunskap, nordisk arkeologi, konsthistoria och pedagogik, med dubbelt så många betyg som de då erforderliga sex. Huvudsinnriktningen blev nordisk arkeologi. Kandidatuppsatsen, *Zwei Reliefsplatten aus Grönby, Skåne*, behandlade nordisk djuornamentik från 400- och 500-talen. Den trycktes 1949 i Meddelanden från Lunds universitets historiska museum. Den kan till omfånget, 45 trycksidor, jämföras med Hildebrands vid samma levnadsålder författade docentavhandling. Brita Malmers första numismatiska erfarenhet kom två år senare, genom arbetet med en annan uppsats, *Ein merovingischer Goldring aus Ksp. Ledberg, Östergötland*, publicerad i Meddelanden 1951. Detta arbete föranledde Nils Ludvig Rasmusson, chef för Kungl. myntkabinettet, att erbjuda henne en amanuensstjänst. Det var ett förnämligt erbjudande, inte minst i början av 1950-talet, då antalet fasta museitjänster var minimalt och framtidsutsikterna på museibanan mörka. Men Brita Malmer, som var bosatt i Lund och ännu inte färdig med sin licentiatavhandling, måste avböja och erbjudandet gick i stället till Lars O. Lagerqvist.

Rasmusson knöt emellertid Brita Malmer som medarbetare till CNS-projektet med ansvar för de bysantinska och skandinaviska mynten. Avsikten var att hon särskilt skulle arbeta med de "anglosaxiska barbarerna" och i en doktorsavhandling försöka lösa frågan om deras präglingsplats och präglingsstid, problem som även hade sysselsatt Bror Emil Hildebrand. Men en annan arbetsuppgift kom emellan. Det gällde bearbetning och publicering av de skandinaviska, huvudsakligen norska mynten i de lapska offerplatsfynden i samband med arkeologen Inga Sernings doktorsav-

Kungl Myntkabinettet

Utställningar:

Ingång Narvavägen
(hörnet Linnégatan) 2 tr, Stockholm

Tillfälliga utställningar:

"Ur dolda gömmor"

På Malmö tekniska museum visas
"Ur berg i börs" t o m 30/9

Ring i övrigt telefon 08-783 94 00
för information.

Museet:

Tisdag - söndag 11 - 16

Måndag stängt

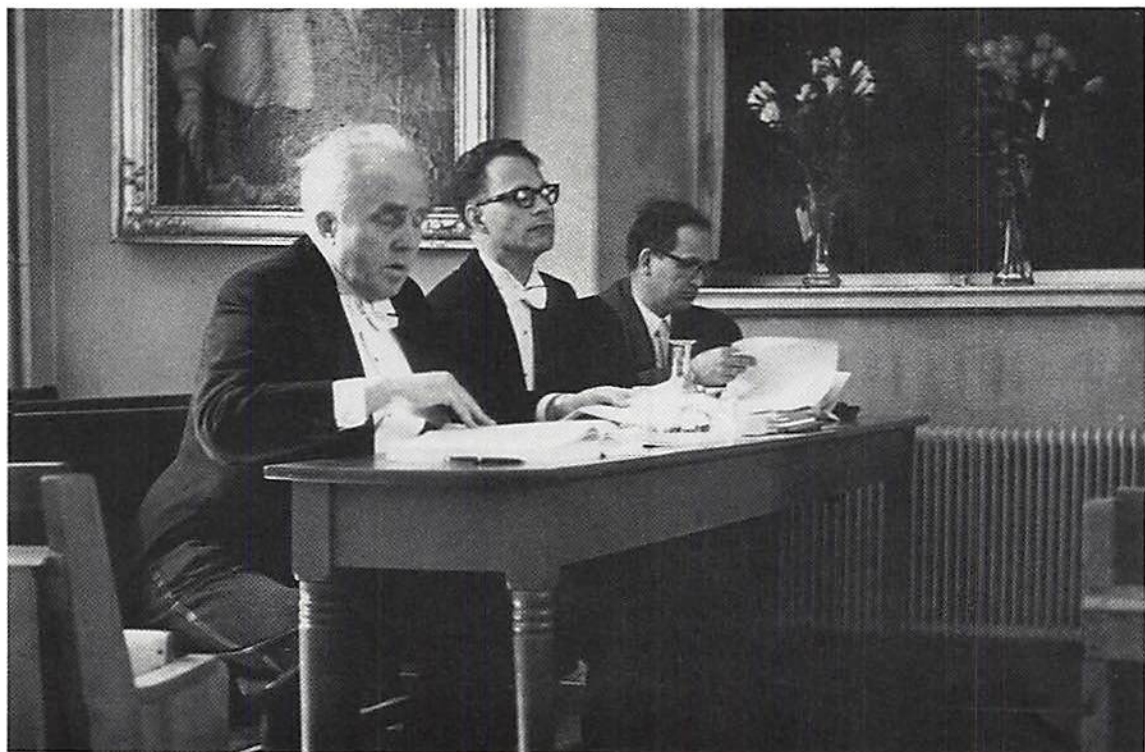
Besöksstid: tisdag 13 - 16
ingång Narvavägen

Besöksadress

(efter överenskommelse om tid
per telefon): Storgatan 41

Postadress:

Box 5405, 114 84 Stockholm
Tel: 08-783 94 00

2. Carolinasalen i Lund den 18 maj 1966. Från vänster till höger: Nils Ludvig Rasmusson, Kolbjørn Skaare, Peter Berghaus. Foto Harald Stubert.

handling om offerplatsfynden 1956. Brita Malmers del av undersökningen utmynnade i arbetet *A contribution to the numismatic history of Norway during the eleventh century*, publicerat 1961. Undersökningen av de norska mynten innehöll en del för numismatiken metodologiskt nya grepp och dåvarande professorn i arkeologi i Lund, Holger Arbman, erbjöd sig att acceptera det som doktorsavhandling. För andra gången tackade Brita Malmer nej till ett generöst erbjudande. Skälet var att avhandlingsbetyget ända fram till den stora universitetsreformen i slutet av 1960-talet hade avgörande betydelse för författarens framtid. (Vi erinrar oss hur Bror Emil Hildebrand inte utan belåtenhet nämner betyget på sitt docentspecimen, Laudatur). 2 betyg *med* docentkompetens innebar möjlighet till fortsatt akademisk karriär, 2 betyg *utan* docentkompetens, ofta en härfin skillnad, tvingade författaren att söka annan utkomst. Ingen kunde på förhand garantera docentbetyg på Brita Malmers 150-sidiga skrift om norsk mynthistoria. Hon hade ännu ingen fast anställning och vågade inte riskera möjligheten till docentkompetens.

Brita Malmers doktorsavhandling, *Nordiska mynt före år 1000*, blev färdig 1966. Disputationen ägde rum i Carolinasalen i Lund den 18 maj, i samma lokal där Bror Emil Hildebrand under två decemberdagar 1829 hade försvarat sin *Numismata Anglo-Saxonica*. Nils Ludvig Rasmusson var fakultetsopponent, Kolbjørn Skaare författarens opponent och Peter Berghaus tredje opponent. Den eftersträvade docentkompetensen erhöles med god marginal, men den tjocka boken om nordisk 800- och 900-talsmyntning var i själva verket endast en nödvändig förstudie till det ursprungliga avhandlingsämnet, de anglosaxiska imitationerna.

1962 hade Brita Malmer blivit antikvarie vid Kungl. myntkabinettet i Stockholm, hennes första fasta tjänst, och hösten 1970 utnämndes hon till Rasmussons efterträdare som chef för myntkabinettet. För ingen av dessa båda befattningar krävdes docentkompetens. I den utsatta ställning var Brita Malmer länge befann sig – som första kvinnliga chef för myntkabinettet och som en av de första kvinnliga cheferna inom hela myndigheten RAÄSHMM – fungerade emellertid

en högre akademisk titel som ett ibland välbehövligt skydd.

Den nu aktuelle numismatikdocenten med lundaanknytning, *Kenneth Jonsson*, var redan som mycket ung intresserad av mynt och mynthistoria. 1962, vid 12 års ålder, blev han medlem i SNF. Han började sina studier vid Lunds universitet 1969. Kandidatexamen i nordisk arkeologi, medeltidsarkeologi och konsthistoria var klar 1973. Kenneth Jonssons 3-betygsuppsats, *Myntreformen i England under kung Edgar och den tidiga importen av engelska mynt till Sverige* ventilerades på arkeologiska seminariet i Lunds universitets historiska museum den 6 mars 1973. Eftersom den omsorgsfullt utarbetade uppsatsen anknöt till museets samlingar, och numismatiken ännu inte var ett eget ämne, tvekade jag (som då var professor i nordisk arkeologi i Lund) inte att acceptera den inom ämnet arkeologi.

Kenneth Jonssons följande verksamhet är välkänd för denna tidskrifts läsare. Efter ett par år som amanuens vid Kungl. myntkabinettet tog han anställning vid Ahlström mynthandel AB och var under en följd av år engagerad i utarbetandet av firmans ut-

3. Respondenten Brita Malmer. Foto Harald Stubert.

märkta auktionskataloger. Samtidigt var han ivrigt verksam med vetenskapliga publikationer i olika numismatiska ämnen. Anmärkningsvärd är Kenneth Jonssons prestation att under ett års ledighet 1986–87 färdigställa två böcker, dels *Viking-Age hoards and late Anglo-Saxon coins*, dels doktorsavhandlingen *The new era. The reformation of the late Anglo-Saxon coinage*, båda publicerade 1987. Disputationen ägde rum i december vid Stockholms universitet med Michael Metcalf, Oxford, som fakultetsopponent.

Proceduren för disputation och docentkompetens är nu väsentligt annorlunda än på 1960-talet och tidigare. Endast två slags betyg kan delas ut,

4. Kenneth Jonsson.

Godkänd och Icke godkänd, och det sistnämnda förekommer praktiskt taget aldrig. Efter ytterligare meritering kan den som så önskar efter något eller några år ansöka om att få bli antagen till docent. En meritlista på omkring 100 skrifter, däribland ett par omfattande arbeten i manuskript, gör Kenneth Jonssons docentur i numismatik och penninghistoria vid Stockholms universitet mycket väl motiverad.

Finns det en gemensam nämnare för de tre här närmare behandlade numismatikdocenterna och deras vetenskapliga verksamhet, utöver anknytningen till Lunds universitets historiska museum? Kanske. Lärdomshistorikern Bengt Hildebrand betonar numismatikens betydelse för utvecklingen av nordisk arkeologisk forskning. "Det fanns ett slag av fornsaker, på en gång arkeologiska och historiska föremål, över vilka det faktiskt icke gick för sig att över hela linjen spekulera hur lösräckt och fantastiskt som helst: det var mynten. På detta fält märkes särskilt väl skillnaden mellan litterär tradition och empirisk iakttagelse" (Fornvännen 1934, s. 264). Som knappast något annat humanistiskt ämne erbjuder numismatiken möjligheter till objektiv registrering och statistisk bearbetning. Myntinskrifter, stamplar, stampkombinationer, vikt, silverhalt, fyndförekomst – en noggrann utvärdering av konkreta företeelser som dessa ger bestående resultat, fjärran från lösa spekulationer. Den gemensamma nämnaren för de tre numismatikdocenterna är just detta: ett noggrant, mödosamt och ödmjukt registrerings- och publiceringsarbete, till tjänst för nutida och kommande forskning.

Referenser

Bror Emil Hildebrands otryckta självbiografi.

Nils Keder: Nummi aliquot diversi ex argento praestantissimi . . . , Leipzig 1706.

Johan Henrik Schröder: Anmärkningar öfver Sveriges äldsta Mynt, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Handlingar 13, 1830.

Martin Weibull och Elof Tegnér: Lunds universitets historia 1668–1868, Lund 1868.

Bengt Hildebrand: Bror Emil Hildebrand. Hans liv och gärning. Föredrag i Svenska Fornminnesföreningen

den 4 oktober 1934. Fornvännen 1934, s. 257-316.

Bengt Hildebrand: C.J. Thomsen och hans lärda förbindelser i Sverige 1816-1837, I-II. Stockholm 1937, 1938.

Notis i NNUM 1953, s. 70-71, "Lille indsigelse", signerad R. + S.

Ian Wiséhn, Carl Clemens Rothstein - en tidig docent i numismatik. SNT 1988:6, s. 153.

Aktiebrevet försvinner

Riksdagen har godkänt ett kontobaserat system för registrering av aktier. Därmed kommer de traditionella aktiebrevet att försvinna. Aktieägaren får i stället ett konto hos värdepapperscentralen (VPC), som anger vilka aktier han äger.

Stockholms fondbörs genomgår en fortlöpande datorisering. Den förenklade aktiehanteringen infördes för några år sedan. Idag är det cirka 500 bolag som arbetar med det förenklade, datoriserade systemet. Dessa bolag kallas avstämningsbolag.

Avstämningsbolagen kommer någon gång under 1990 att övergå till det nya kontobaserade systemet för registrering av aktier. Värdepapperscentralen, som för aktiebok och ombesörjer utdelningar, kommer då även att hantera aktiekontona. Förutom aktier tillkommer även andra värdepapper i det kontobaserade systemet, till exempel konvertibler, optioner och obligationer.

Riksdagen har ställt sig bakom lagförslagen i den nu framlagda propositionen (prop 1988/89:152). Men detta är så att säga andra varvet i beslutsgången. År 1987 lade regeringen en proposition där riktlinjerna presenterades (prop 1987/88:108); dessa godkändes av riksdagen (NU 1988/89:3).

För den enskilde aktieägaren kommer det nya systemet att innebära att han får ett kontoutdrag varje gång han gör en affär och vid varje årsskifte. Några aktiebrev kommer han inte att ha - gamla aktiebrev blir värdelösa (dock ej som samlarobjekt) och några nya får inte utfärdas för aktier som är registrerade enligt aktiekontolagen.

Den som äger aktier kommer således inte att behöva vare sig bankfack eller låsta byrålådor - det blir som att ha ett personkonto hos en bank.

Kontoutdragen kommer att skickas ut från de banker och fondkommis-

sionsbolag som praktiskt hanterar värdepappershandeln, inte från värdepapperscentralen.

Hur aktieägaren skall bära sig åt om han vill göra affärer på utländska aktiebörser är oklart. Han eller hon behöver som regel ett bevis på sitt aktieinnehav - det räcker inte med ett kontoutdrag. Riksdagen utgår dock från att regeringen löser denna fråga innan systemet träder i kraft.

När systemet skall börja gälla blir en fråga för regeringen att avgöra. Man kommer att bygga ut systemet successivt; före hösten 1990 räknar man med att systemet skall fungera i stor skala.

När ny teknik skall tas i bruk för att administrera miljardbelopp ställs det naturligtvis höga krav på noggrannhet och säkerhet. Risker att något går fel och aktieägare blir ekonomiskt lidande kan inte uteslutas. Därför införs ett kontrollansvar hos värdepapperscentralen som innebär att skadelidande har rätt till full ersättning om systemet inte fungerar som det skall. Om däremot banker och fondkommissionärer, som utför registrering av köp och försäljningar, gör misstag som drabbar kunderna så faller ansvaret på dem.

Enligt regeringen skall värdepapperscentralen ha en beredskap att täcka skador som uppgår till minst 500 miljoner. Regeringen får därför tillåtelse att ställa ut garantier till värdepapperscentralen på 100 miljoner kronor och samtidigt öka sitt aktieinnehav i bolaget med en och en halv miljon. Staten är hälftenägare i värdepapperscentralen.

Folkpartiet, centern och miljöpartiet godtar ett kontobaserat aktiesystem men vill att aktieägarna skall garanteras ett bättre skydd genom att värdepapperscentralen ikläder sig ett strikt ansvar i stället för ett kontrollansvar. Ett strikt ansvar skulle hindra att banker och värdepapperscentral skyller på varandra om fel uppstår.

De borgerliga partierna och miljöpartiet är också rädda att det aktiebrevslösa samhället kan bli en, som man säger, "i många människors förhållanden ingripande förändring" och att det därför måste utvärderas så snart det är möjligt, det vill säga tidigast om några år.

Folkpartiet, centern och miljöpartiet vill införa ett sekretesskydd för mindre aktieägare. Information om aktieposter på mindre än 500 aktier som finns upptagna i aktieboken bor-

de inte vara tillgänglig för allmänheten.

I ett särskilt yttrande pläderar de borgerliga partierna och miljöpartiet för att personnummer i framtiden ej skall användas när det gäller aktiekonton. Det enda skälet att behålla personnumret är för att hjälpa skattemyndigheterna.

Några miljöpartister hade motionerat för avslag på propositionen men partiet reserverade sig inte till förmån för motionen. (LU 5, Snabbprot 31.)

När aktiekontolagen träder i kraft kommer samlarintresset för gamla vackra aktiebrev att förnyas.

TS

Ordenskonferens och -kalender

Den 16-21 oktober 1990 anordnar det ungerska heraldiska och genealogiska sällskapet och Helikons slottsmuseum i Keszthely en internationell konferens på engelska och tyska inom ämnet "History of Orders and Decorations". En liknande konferens hölls den 9-13 oktober 1989.

Keszthely ligger invid Balaton-sjön (Platten See) och ca 20 mil från Budapest (järn- eller motorväg) och Wien (motorväg). Detaljprogram erhålles från museets generaldirektör Dr. László Czoma, Helikon Kastélymúzeum, Szabadság utca 1, H-8360 Keszthely, som även emottager anmälan. Pris 300 DM (inkl. kost och logi). Vetenskaplig organisatör är bitr. universitetsprofessorn Dr. Attila Pandula, Akáca u. 6, H-1072 Budapest.

Tevan Verlag (direktör Dr. Cs. Tóth János), Irányi u. 4-6, H-Békéscsaba, skall utgeva en väggkalender (49x33 cm) i färg 1991. Denna exklusiva utgåva presenterar historiska ordnar och utmärkelser från det habsburgska rikets epok, tex insignier för Gyllene Skinnets orden (1429-), riddarkors för Militära Maria-Theresia-orden (1764-1918) och exemplar av Kungl. Ungerska Sankt Stephans-orden (1764-1918). Inresserade må hänvända sig till förlaget.

L. P.-n

**GYNNA
SNT:s
ANNONSÖRER**

Återföreningen Sverige-Åland II:

Belöningsberlock vållar cause célèbre

Av Gunnar Hallenblad

Åland har varit en del av Sverige under åtminstone dubbelt så lång tid som exempelvis Skåne, Jämtland eller Bohuslän. Tanken på en återförening med Sverige har därför legat latent under ytan ända sedan freden i Fredrikshamn 1809. Efter sprängningen av Bomarsunds fästning 1854 har strävandena då och då bubblat upp till ytan med större eller mindre kraft, bl a under åren 1905-1907.

Det var emellertid under första världskriget, som återföreningstanken tog fastare form. Trots utfästelserna i det sk Ålandsservitutet år 1856 om demilitarisering för all framtid befäste ryssarna Åland under första världskriget. Trycket ökade också mot den åländska befolkningen med tvångsarbete och beslag av civil egendom. Man införde ett mycket omfattande och detaljerat förryskningsprogram, som omfattade över 1 000 olika punkter, alltifrån tull-, lots- och skolväsendet och ner till texten på mjöl- och potatissäckar. Det förekom också åtskilliga råa överfall, plundringar och oprovocerat våld mot civilbefolkningen. Detta skapade en massiv proteströrelse, och utan ryssarnas vetskap samlades den 20 augusti 1917 representanter för de olika kommunerna till ett hemligt möte, som resulterade i en vädjan till Sveriges konung och regering om hjälp för att åter bli en del av moderlandet.

Ålandsrörelsen blev namnet på den samfälliga aktionen för en återförening med Sverige. "Finland fritt och Åland svenskt" var devisen, som formulerades av redaktör Julius Sundblom. Man planerade en folkfresning, som med hjälp av svensk militär skulle befria Åland från den ryska ockupationen. Det beslöts att man skulle sända en deputation till Stockholm med en adress, som undertecknats av 95 procent av den åländska vuxna befolkningen. Ålandsdeputationen arbetade ivrigt och framgångsrikt i Stockholm för att skapa opinion för Ålands sak, och bl a vanns Hjalmar Branting för strävandena. Det anses också, att det förekom förhandlingar i det tysta mellan kung Gustav V och kejsar Wilhelm II i Tyskland, som båda var posi-

Den famösa hyllningsberlocken i guld väger 9 gram. Den är 4 cm hög och 2 cm bred. Framsidan är i emalj och visar ett heraldiskt djur, som är en motsvarighet till ett filatelistiskt feltryck. Baksidan har texten: J.S. Ett tacksamt Åland 1918. Foto (förstorat): Augusto Mendes, Ålands Museum.

tiva till tanken.

Ålänningarnas tacksamhet mot en av de mest drivande personerna i frihetsrörelsen, redaktör Julius Sundblom, resulterade i att man ville tilldelas honom en belöning för hans insatser, och man beställde därför en hyllningsberlock hos juvelerarfirman C.G. Hallberg i Stockholm.

Här börjar emellertid den gamla vanliga oredan när det gäller utseendet på Ålands och Ölands vapen, där förväxlingarna under tidernas lopp varit otaliga - måhända för att det ofta har varit utländska konstnärer, som har anlitats för att rita vapenbildserier. Ölands vapen har av och till antingen försetts med en hjort eller ett rådjur eller ibland rentav två älgar. På samma sätt har Ålands vapen ibland försetts med en hjort och ibland med två.

Gravören i den svenska juvelerarfirman hade tydligen slagit upp en för-

laga i något slags "mönsterbok", och resultatet blev ett heraldiskt djur som är svärdefinierbart, men som närmast liknar en älg, i stället för den hjort, som egentligen skall finnas i Ålands vapen.

Med tanke på den rådande allvarliga situationen på Åland betraktades fadäsen närmast som en skymf, och det resulterade också mycket riktigt i en uppvaktning på regeringsnivå i Stockholm. Det märkliga är emellertid, att de uppvaktande också hade fått utseendet på Ålands vapen om bakfoten. I "Ålands-frågan 1917-1921" av Johannes Eriksson - Wilhelm Virgin kan man på sidan 53 läsa följande utdrag ur ett tal, som den åländska delegationen höll vid en regeringsmiddag i Stockholm:

-Stampen för Ålands vapen med råbockarna och Ölands vapen med hjorten som symboler voro samtidigt beställda hos en juvelerare i Stock-

holm. Juveleraren gjorde emellertid misstaget att ingravera hjorten i Ålands vapen och råbockarna i Ölands vapen, och nu äro vi här i Sverige manstarkt för att bland annat till någon del få detta misstag upprättat.

Skadan vara emellertid redan skedd, hyllningsberlocken var tillverkad och kontrollstämplad. Under de rådande närmast kaotiska förhållandena som rådde på Åland vid tillfället – man fick ju också där kännning av det finska inbördeskriget – behöll Julius Sundblom sin hyllningsberlock. Den finns nu på Ålands museum i Mariehamn.

Året efter lät man tillverka ytterligare sex belöningsberlocker för utdelning till förtjänta ålänningar. Denna gång tillverkades berlockerna i förgyllt silver och med den åländska hjorten riktigt utförd.

Lea Ahlborn från finsk horisont

I anslutning till Lars O. Lagerqvists artikel i nr 1/1990 av SNT återges här ett föredrag, som hölls i Åbo Numismatiska Förening den 18 november 1937 av den betydande finländske numismatikern Märten Ingman. Originalmanuskriptet, som är skrivet med en noggrann och prydlig folkskollärapiktur, ingår i den stora Ingmansamling, som finns på Finska Sparbankens huvudkontor i Helsingfors.

Gunnar Hallenblad

Föredrag av Märten Ingman

Vid ett föregående möte lovade jag berätta något om medalj- och stämpel-snidarinnan Lea Ahlborn och i sammanhanget omnämna några andra gravörer. Jag ber att för en stund få ta Herrarnas uppmärksamhet i anspråk.

Lea Ahlborn, född Lundgren, föddes i Stockholm 1826. Hos henne fanns konstnärsanlag i blodet såväl från fadern som modern, född Salmson.

Fadern, Ludvig Persson Lundgren, var gravör vid Kungliga Myntverket och dennes son Per Henrik Lundgren med sina 26 medaljer, som han hann utföra, framstår som utmärkt modellör och tecknare, och att han förmådde självständigt komponera visade han med sin medalj över prins Gustav 1853, som tillskyndade honom Konstakademiens stora pris och ett 3-årigt reseunderstöd. Hans studier i Paris brötos snart av sinnessjukdom och

måste han därför hemföras.

Dottern Lea fick till en början undervisning av sin fader, varefter hon under år 1850–51 var elev vid Konstakademien, vartill hon av Direktionen bereddes tillträde, ehuru Akademien annars ännu icke stod öppen för kvinnliga elever.

Sedan studerade hon i Paris under ledning av vapengravören Chevalier, myntgravören Barre och sin morbror stengravören J. Salmson.

För att kunna uppehålla sig i Paris graverade hon under den sistnämndes tillsyn en mängd kaméer varibland tvenne porträtt av dåvarande kronprins Carl och dennes broder, prins Gustaf, vilka hemsändes och inköptes av den kungliga familjen.

Vid sin hemkomst 1853 erhöll Lea Lundgren tillfälle att i rikt mått ägna fäderneslandet sin skicklighet.

Fadern dog samma år i kolera, och den lovande brodern Per Henrik skulle bli faderns efterträdare, men drabbades av sinnessjukdom och slutade sina dagar på Danviks hospital.

Efter att ha skött befattningen 1/2 år vid Kungliga mynt- och Kontrollverken blev Lea Lundgren 1855 kallad till ordinarie innehavare och kom sålunda att bli den första kvinnan i Sverige, som erhöll ett statens ämbete och därtill ett med vilket följde stort ansvar.

Året förut hade hon ingått äktenskap med ornamentsbildhuggaren Carl Ahlborn. I detta äktenskap föddes 6 barn. Det var icke något lätt arbete Lea Ahlborn fått på sin lott. Hon tröttnade emellertid icke, ty hon var begåvad med ovanlig energi och arbetsförmåga. Familjeförsörjarens uppgift kom också till största delen att vila på hennes skuldror.

Mannen var ofta på resor, gav kurser i ornamentik och höll föredrag i bygderna om hemslöjdens upphjältpande.

Då jag under en resa hade nöjet sammanträffa med honom i Dalarna, berättade han bland annat att han då under en månad hållit 35 föredrag. Under samtalet frågade han, om jag hade med mig någon finländsk slant, nej finsk hette det då. När jag visade honom ett par stycken, sade han: "Dessa och alla de andra av Edra mynt har min hustru graverat. De äro enkla, men det var på uttrycklig uppmaning från Eder senat att de skulle göras så, för att icke väcka ryssarnas avund."

Från flere andra länder kommo smickrande anbud henne till del. Så graverade hon 1876 staden New Yorks medalj över Georg Washington med anledning av 100 års jubileet av Förenta staternas självständighetsförklaring.

När hon gjort modellen till medaljen, som skulle göras efter Washingtons staty, skrev dess bildhuggare Osborne till henne, att den överträffade originalet.

Under de 44 år som Lea Ahlborn verkade vid Myntverket, blev antalet av hennes alster mycket stort. Så har hon graverat alla stamparna till Sveriges mynt under Oskar I [felaktigt], Carl XV och Oskar II [felaktigt], och de nya norska guldmynten. Gravören Scharff's i Wien utlåtande om hennes guldmynt var, att han gjorde om sitt arbete efter hennes. Som jag redan nämnde, utförde hon den nya uppsättningen av Finlands mynt samt medaljen över Wasa hovrätt 1876, vartill kommer stamparna till svenska medaljer:

Över enskilda personer	130 st
Minnesmedaljer	74 st
Belöningsmedaljer	81 st
Medaljer för skytteförbund	24 st
Medaljer för hushållningssällskap	62 st
Lantbruksmöten och industriutställningar	27 st
Medaljer till föreningar, bolag och sällskap m m	25 st
Härtill komma utländska	8 st

Inalles 431 st

De många utmärkelser som kommo Lea Ahlborn till del från såväl eget land som främmande länder, måste jag förbigå.

Vad jag haft äran meddela är till största delen taget från den levnadsteckning, som hennes son, överste C.G. Ahlborn, utarbetade 1926 till 100 års minnet av sin moders födelse.

Från samma levnadsteckning äro likaså par anekdoter, som jag vill anföra.

När Carl XV satt inför henne för hans bilds modellering sade Kungen till henne: "Nu skall Lea göra min hustru också". "Huru skall detta gå till" frågade hon. "Frun behöver bara taga sina vackra ögon till hjälp", svarade den galante monarken.

Vid ett annat tillfälle satt drottning Lovisa för henne och Sessan – sedermera Danmarks drottning – stod bakom stolen. Med sin ålders frimodig-

het inföll nu prinsessan: "vet Du mamma, jag tror det är likare än Du själv".

Lea Ahlborn dog 1897, några år efter makens frånfalle.

Till sist vill jag anföra de ord, varmed amanuensen N.L. Rasmusson i Svensk uppslagsbok slutar sin teckning av Lea Ahlborn. Han säger: "Lea Ahlborn var länge den enda utövande konstnären på sitt område i Sverige och har med sin stora yrkeskicklighet, trots bristande stilkänsla, höjt den svenska medaljkonsten ur det förfall, den råkat i under den föregående tiden".

För ytterligare uppgifter om Lea Ahlborn, se Brita Olséns *Lea Ahlborn. En svensk medaljkonstnär under 1800-talet*. Stockholm 1962.

En myntannons från år 1823

Alla vet hur en modern myntannons ser ut. Sådana finns i denna tidskrift liksom i våra största dagstidningar. Men hur såg de ut i början av 1800-talet? Som ett exempel kan vi trycka om en annons från Post och Inrikes Tidningar från år 1823.

"Uti Herr Björnståhls Bokhandel wid Stortorget uppå Stockholms Stads Adress Contoir, Adress Contoiret uti Schulzenheimiska huset, samt uti Herr Walléns Boklåda wid Fredsgatan finnes till salu lottsedlar a 8 s. B:co stycket å en myntsamling, bestående af utmärkt rara Ryska silvermynt, Arabiska, Turkiska, Anglosaxiska, Tyska samt Swenska mynt. Bland de Swenska äro större delen af Silfwer, äfwensom ibland dem finnes flere gamla mynt funna uti ättehögar. Samlingen är att bese å förstnämnde ställe och dragningen å densamma sker d. 26 nästf. Nov."

Det märklige är att man här avyttrar en myntsamling genom ett lotteriförfarande. Möjligen var det så att man därmed hoppades få in mer pengar för samlingen. Man kan även utläsa av denna annons att respekten för forminneslagen inte var så stor. Uppenbarligen vikingatida mynt funna i forntida gravar kunde helt öppet försäljas utan någon större risk för påföljd.

Ian Wiséhn

Vem var Aacuneignvndei?

Av Erik Gamby

I sin på 1530-talet skrivna men först 1818 publicerade Svenska krönika berättar Olaus Petri: "Fordomdags var här litet mynt i landet, men det var gott silvermynt så mycket det var, så att en lödig mark silver var en mark penningar, vilket nog bevisas kan med Sigtuna mynt, där fyra små penningar höllo ett kvintin silver". Vilket mynt Olaus Petri avser med "Sigtuna mynt" är inte känt; den angivna vikten på ungefär 0,4 gram är för låg för att passa in på de mynt som man nu anser vara präglade i Sigtuna. När den svenska numismatikens fader, Elias Brenner, 1691 gav ut sitt klassiska verk *Thesaurus nummorum Sveo-Gothicorum: Thet är en skatt af svenskt mynt* kände han inte till några mynt som präglats i Sigtuna. Först år 1704, då en stor myntskatt från Näsby by i Österåkers socken i Roslagen lämnades in till Antikvitetskollegium i Stockholm, gjorde man den sensationella upptäckten att en handfull av mynten var försedda med inskrifter som möjliggjorde bestämningen av dem som präglade i Sigtuna för Olof Skötkonung och hans son Anund Jakob. Fyndet beskrevs i en avhandling på latin av Elias Brenners lärde vän, numismatikern Niklas Keder, och trycktes i Leipzig redan 1706 under titeln *Nummi aliquot diversi ex argente praestantissimi; nempe decem Olai Sveci, unus Anundi carbonarii, ac unus Haqvini rufi, Sveciae regnum; nec non unonis Svenonis bifida barba, Daniae regis*, dvs på svenska: "Några olika märklige silvermynt, nämligen tio Olof Svenske, ett Anund Kolbränna (Anund Jakob) och ett Håkan Röde, konungar i Sverige, jämte ett Sven Tveskägg, konung i Danmark". Säkerligen stod såväl Keder som Brenner bakom myntens attribuering till Sigtuna och 1000-talet. Av Brenners hand finns ett kopparstick av några av mynten, vilket utförts 1705 och som senare infördes i den andra upplaga av hans "Thesaurus", som efter Brenners död utgavs av Keder år 1731. Det mynt som av Keder bestämdes såsom präglat för Håkan Röde är den mystiska penning som på åtsidan bär en högervänd bröstbild med spira och inskriften AACUNEIGNVNDI samt på fränsidan det från Ethelred

II:s engelska mynt välkända dubbelkorset (Crux-typen) med omskriften REFERENMOTAON. Myntet är som sagt en mystifikation, som hittills har gäckat alla bestämningsförsök.

Det är detta mynt som här skall skärskådas.

Såsom framgår av det föregående hänförde Keder myntet till en svensk kung som går under namnet Håkan Röde. Keder utgick vid bestämningen från de fem första bokstäverna i åtsidans omskrift, i det han tydde AACUN som Håkon. Enligt en gammal västgötsk tradition skall Håkan Röde efter konung Stenkils död år 1067 ha tillvällat sig kungamakten i Sverige. Han uppges ha varit född i Levene i Västergötland, och där skall han ha dött år 1079. Mera är inte bekant om honom. Keder byggde emellertid ut Håkans biografi med hjälp av myntet. Han gissade att EIGNVNDI var en förvanskning av INGMVNDI, vilket enligt Keder skulle innebära att Håkan vore son till en man med namnet Ingemund. Denne i hävderna okände Ingemund följde därefter med i den numismatiska diskussionen in på 1800-talet. För att förvandla AACUN till Håkan har Keder (och andra med honom) måst förutsätta ett dialektalt bortfallet H. Efter hand uppstod en diskussion, huruvida AACUN verkligen kunde betyda "Hakun". Det finns runstenar från slutet av 900- och början av 1000-talet, vilka har inskrifter vari namnet Håkan otvivelaktigt ingår. På runsvenska heter Håkan "hakun", understundom med utelämnat "h", alltså "akun". Däremot finns det mig veterligt ingen runsten med dubbelskrivet "a". Dubbelskrivning av "a" som beteckning för "å" uppstod i danskan och norskan under medeltiden men är inte belagt för vikingatiden och kan därför här lämnas ur räkningen. Liksom på runstenar kan dubbelskrivningen på AACUN-myntet ha uppkommit av misstag. När "h" i "hakun" försvunnit beror detta sannolikt på att "h" i början av ordet ofta var stumt, såsom fallet var i vissa uppslagsdialekter.

Mellan de båda A-na i AACUN finns överst ett kort vågrätt streck. Georg Galster har påpekat att detta i latinsk text brukar beteckna att ordet är

förkortat och förkastar med den utgångspunkten helt läsningen "Akun". Han anser att AA betyder "Anlaf", den anglosaxiska formen för "Olof" och menar att myntet präglats för Olof Skötkonung. Till tydningen "Anlaf" anslöt sig också den norske numismatikern Hans Holst, men hypotesen har för övrigt inte upptagits av någon; däremot har man i allmänhet godtagit uppfattningen att ACUN-myntet tillhör Olof Skötkonungs myntserier. Den gamla läsningen av "ACUN" som Håkan har därmed blivit bestående, och diskussionen har huvudsakligen kommit att handla om vilken Håkan det rör sig om.

Den förste som efter Keder ägnade ACUN-myntet en grundligare studie var den danske numismatikern Christian Ramus, som i sin skrift *Om nogle gamle Mynter som kunne anses for de ældste, der i de Nordiske Lande ere slagne* (1826) ägnar några sidor åt myntet. Han var den förste som påpekade att Keders attribuering till Håkan Röde var förfelad på grund av att myntets vikt och stil helt skiljer sig från de mynt som med säkerhet är präglade efter mitten av 1000-talet. Ramus föreslår som myntherre antingen den norske kungen Håkan Adelstensfostre (död i mitten av 900-talet) eller Håkan Sigurdsson jarl, som var dansk styresman i Norge och dog ca 995. Den nor-

ske numismatikern C. A. Holmboe anammade 1846 Holmboes kritik och bestämde sig för att myntet måste vara präglat för Håkan jarl. Hans landsman C. J. Schive lade i sitt stora verk *Norges Mynter i Middelalderen* (1865) ACUN-myntet i de norska myntserierna under Håkan jarls sonson, Håkan Eriksson jarl (ca 1015), dock med någon tvekan som berodde på känedom om det tidiga fyndet från Iholm på Fyn; han kunde alternativt tänka sig att det präglats i Sverige, "hvor der maaske har existeret en nu ubekjendt Haakon, som nævnes i disse Mynter". Från 1930-talet och framåt pläderade den danske numismatikern J. Wilcke i en rad uppsatser för tanken att ACUN-myntet skulle ha präglats i Irland av Håkan jarl under något av dennes vikingatåg, och att mynten efter mordet på Håkan jarl ca 995 av dennes söner medtagits till Sverige, dit de enligt sena källor skulle ha flytt efter faderns död. Några vägande skäl för denna uppfattning kunde Wilcke dock inte prestera.

Tolkningen av övriga partier av ACUN-myntets åtsideomskrift har inte varit mindre fantasifull. Keders läsning av EIGNVNDEI som INGMVNDI = "Ingemund son" har visserligen inte fått några efterföljare, men den engelske numismatikern H. Alexander Parsons 1926 framförde

ålsikt att "I" i IGVNDEI skulle vara en förkortning av den skandinaviska ämbetstiteln "jarl" samt att GNVNDEI skulle vara en vanställd form av DRVNDELAW (Tröndelag) har inte heller vunnit någon uppskattning. År 1927 skrev föreståndaren för Universitetets Myntkabinett i Oslo, Hans Holst, en uppsats, där han sökte visa att IGVNDEI kunde vara ett vanställt REX NORMANNORUM, men den ståndpunkten lämnade han några år senare. Georg Galster å sin sida uttolkade 1931 IGVNDEI som ett förvirrat SIGTVN DEI. Då hade den tyske numismatikern A. von Sallet redan 1891 framlagt hypotesen att IGVNDEI skulle stå för det latinska SIGNUM DEI, d v s det kristna kors-tecknet. Det var onekligen den mest acceptabla av alla gissningar.

Efter redogörelsen för alla dessa spekulationer måste man konstatera att mystiken kring detta mynt nu är lika tät som 1704, då myntet först kom i dagen. Frånsidans omskrift med myntmästarens namn: REFEREN MOT A ON, ger inte heller mycken ledning. Myntmästarnamnet är varken känt från Sigtuna eller från anglosaxiska myntorter, men liknande namn finns i de anglosaxiska namnlängderna. Någon myntort uppges inte. Myntet förekommer inte i kombination med andra åt- eller frånsidor, vare sig

Fig. 1-4. Mynt som berörs i denna artikel. 1. Olof skötkonung, frånsida IN NOMINE DNI GOD (wine?) (den andra varianten slutar M C, troligen "Mundi creator", världens skapare). 2. "Aacune"-myntet med "Referen" på frånsidan. 3. Danmark, Sven tveskägg, penning slagen av Godwine, "danernas myntmästare". 4. Norge eller Sverige? Olav Tryggvason (eller skötkonung som konung av Norge?), slagen av Godwine, "normännens myntmästare". Alla i Kungl. Myntkabinettet, Stockholm, nr 4 (ur Igelösa-fyndet) dock deponerat i Lunds universitets historiska museum. Foto N. Lagergren, ATA.

engelska eller nordiska. De enda ledtrådar man har är att myntet till såväl stil som vikt nära ansluter sig till Olof Skötkonungs säkra mynt. Det har därför varit naturligt att lägga in det i den serie mynt som sedan länge tillerkännes Olof Skötkonung.

Om jag efter de tidigare spekulationerna ändå skulle våga mig på ett eget försök att tyda inskriften AACUNEGNVNDEI kunde resultatet se ut på följande sätt:

Granskar man inskriptionen är det påfallande att den framställt av en stämpelsnida, som var mera kunnig i runskrift än i det latinska alfabetet. Troligen har de latinska bokstäverna framställt med hjälp av punsar som tillhandahållits i England och varit avsedda för anglosaxiska mynt. Om man haft skriftlig eller muntlig förlaga för inskriptionen är det naturligtvis omöjligt att veta, måhända har båda varit fallet. I det latinska alfabetet fanns ingen motsvarighet till det forn-

nordiska "u" i Acun, och stämpelsnidaren har därför graverat runan "u", som liknar ett upp- och nervänt "U". Efter namnet "Acun" har svårigheter uppstått med den latinska bokstaven "S" i "Signum", som inte fanns i den anglosaxiska versionen av det latinska alfabetet, där "S" skrevs "Z", och följaktligen kan ha saknats i den punsuppsättning som medförts från England. I stället för "S" har stämpelsnidaren då använt en bokstav som något liknar "s" i runraden, dvs ξ . Denna bokstav har varit det latinska "E". Att man använt "N" i stället för "M" i Signum var vanligt förekommande.

Konklusionen av hypotesen blir alltså att inskriften skall tolkas sålunda: Hakon Signum Dei. Signum Dei - Guds tecken måste innebära att Hakon blivit döpt under vistelsen i England.

De många spekulationerna om vem Håkan på ACUN-myntet kan ha varit

har hela tiden inriktat sig på de norska jarlarna och deras avkomlingar. Även när man laborerat med möjligheten att myntet har präglats i Sverige har man hänvisat till att Håkan jarls söner enligt de mycket opålitliga sagorna om Olav Tryggvason skall ha tagit sin tillflykt till Olof Skötkonung i Sverige och tänkt sig att denna omständighet kan ha haft något med ACUN-myntet att göra. Man har därvid förbisett att namnet Håkan också förekommer i Sverige - runforskaren Sven B. F. Jansson ansåg t o m att Håkan vara ett namn som var gängse inom den svenska kungaätten.

Det finns flera svenska runstenar med namnet Håkan (hakon, akon) som kan dateras till slutet av 900- och början av 1000-talet, dvs Olof Skötkonungs tid. Vid Bro kyrka vid Mälaren står en runsten med följande text:

Ginnlög, Holmgers dotter, syster till Sygröd och till Göt, hon lät göra denna bro och resa denna sten efter Assur, sin man, son till Hakon jarl. Han var landvärnare mot vikingarna.

I Komstad i Småland står en runsten med texten:

Tova reste denna sten efter sin fader Vråe, Hakon jarls stallare.

Stallaren var den främste befälhavaren i hirden. Hirden var det speciella garde som kungar och hövdingar omgav sig med. Inte långt från denna runsten finns en annan, vars text lyder sålunda:

Vråe satte denna sten efter Gunne, sin broder. Han dog i England.

Vråe är ett mycket ovanligt fornnordiskt namn, och det finns därför anledning tro att det rör sig om samme person på dessa båda stenar. I Nibble, Ekerö socken i Uppland, har det funnits en nu försvunnen runsten, som i början av 1600-talet beskrivits av fornforskaren Johannes Bureus. Den hade texten:

Gunni och Kåre reste stenen efter . . . Han var den bäste av bönder i Hakons rod.

Roden var benämningen på det område, varifrån ledungen, krigsmakten till sjöss, rekryterades. Roden omfattade under vikingatiden Upplands östkust, Mälardalskapen samt Östersjö-kusten ner till östra Småland i söder. Roden stod under befäl av jarlen, som var en motsvarighet till våra dagars överbefälhavare. I krigstid var han näst kungen den mäktigaste per-

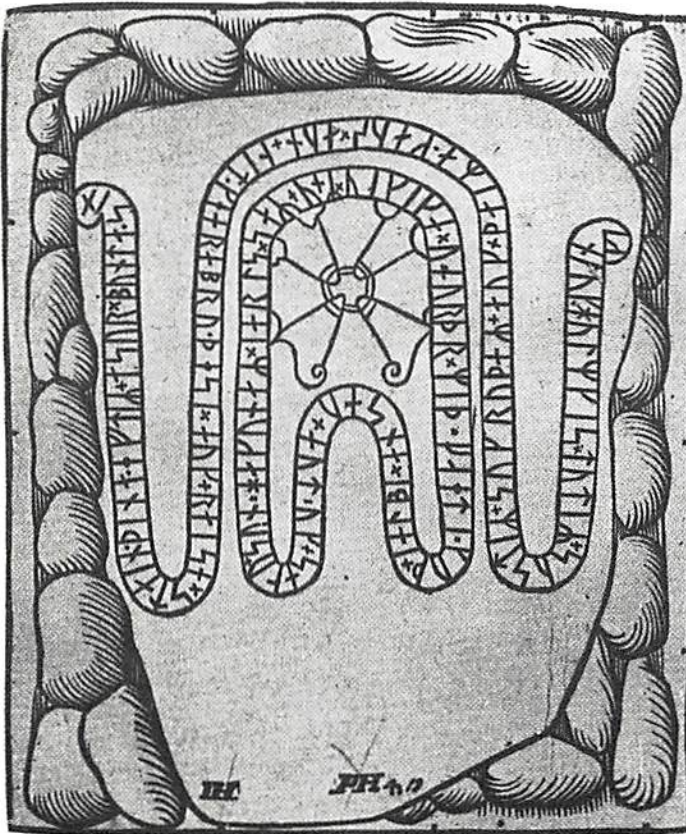

Fig. 5. Runinskrift i översättning: Ginnlög, Holmgers dotter, syster till Sig-röd och till Göt, hon lät göra denna bro och resa denna sten efter Assur, sin man,

son till Håkan jarl. Han var landvärnare mot vikingar med Geter (?). Gud hjälpe nu hans ande och själ. - Runsten U 617. Bro kyrka, Uppland.

sonen i landet. Utom på de här citerade runstenarna nämns Håkan jarl också i Nestorskrönikan under år 1024. Där omtalas hur den ryske storfursten Jaroslav den store, vilken var gift med Olof Skötkonungs dotter Ingegerd, under striderna med sin bror Mstislav bad om hjälp hos svearna. Hövdingen Jakon kom då med en här till Jaroslavs undsättning men blev besegrad och måste återvända till Sverige. Denne Jakon måste ha varit den svenske Håkan jarl. Den svenske filologen Erland Hjærne har i uppsatsen "Rod och runor" (1947) utförligt diskuterat Håkan jarls förekomst på svenska runstenar. Han tycks dock inte ha känt till ACUN-myntet.

Det finns inga uppgifter om att en svensk Håkan jarl varit på vikingatåg till England. Men i juni 994 härjade en dansk-svensk vikingaflootta den tysk-friskska nordsjökusten, och i september samma år angreps den engelska sydkusten av en stor vikingaflootta, som enligt den anglosaxiska krönikan anfördes av "Sven och Olof". Sven måste ha varit den danske kungen Sven Tveskägg och norska historiker har antagit att Olof är identisk med Olav Tryggvason, vilken enligt i slutet av 1100-talet nedskrivna legender skall ha varit på opreciserade vikingatåg i England. Krönikans uppgifter kan emellertid lika gärna ha gällt Olof Skötkonung, och därför talar inte minst att han i krönikan tituleras "kung Olof", medan Olav Tryggvason år 994 bara var en vikingahövding utan anknytning vare sig till Norge eller något annat land. Om den "Anlaf", som omtalas i den anglosaxiska krönikan, är identisk med Olof Skötkonung har han säkerligen haft sin jarl med sig på ledningsflottan. I varje fall befann sig en svensk vikingaflootta i de danska farvattnen under "slaget vid Svolder", där Sven Tveskägg och Olof Skötkonung gemensamt besegrade Olav Tryggvason. Detta sjöslag har daterats till år 999 men kan ha ägt rum något eller några år tidigare.

Ungefär vid denna tidpunkt, åren 994 eller 995, skedde den första präglingen av mynt för Sven Tveskägg och Olof Skötkonung, kanske för att till mynt förvandla en del av det silver som de båda kungarna 994-995 uppburit som danagäld av den engelske kungen Ethelred II, sammanlagt 16 000 pund lödigt silver. Man får ett begrepp om storleken av detta belopp när man betänker att det motsvarade

inmot 4 miljoner anglosaxiska pennies, om det utbetalts i mynt - de ca 40 000 anglosaxiska mynt som grävts upp ur den svenska jorden motsvarar knappt en hundradel därav. En del av danagälden har säkerligen betalats till besätningarna i de ledungsskepp som deltog vikingatåget - enligt vad som uppges i mitten av 1 000-talet var detta arvode 8 mark per årtull. Eftersom denna beräkning grundas på det nordiska viktsystemet och inte på det engelska i pund, är det kanske en förklaring till att Olof Skötkonungs mynt viktmissigt skiljer sig från de anglosaxiska; enligt Hans Hildebrand tillämpades under Olof Skötkonungs tid en mynträkning med 96 penningar på marken, dvs medelvikten per penning var ca 2 gram. Utbetalningen till varje deltagare i vikingafärden skulle då kunna beräknas till 8×96 penningar = 768 penningar, ett för dåtidens förhållanden inte föraktligt belopp, för vilket man tydligen var beredd att våga livet.

Myntpräglingen har antagligen ägt rum innan ledningsflottan skingrats för hemfärd, kanske i Danmark, och under överinseende av från England medföljande av Olof Skötkonung engagerade myntmästare, sannolikt administrativt kunniga präster, vilka hjälpt till att organisera utmyntningen och fördelningen av pengarna. Myntstämplarna kan ha skurits av tillgängliga lokala guldsmeder, och det är möjligt att präglingen skedde på olika platser i anslutning till de ställen, där vikingarna var inkvarterade. Olikheter mellan de mynttyper som präglats för danskt, svenskt och norskt bruk kan förklaras därmed. Medan myntmästaren Godwine arbetade för såväl dansk som norsk räkning har Håkan jarl haft "Referen" som sin medhjälpare. Men det utesluter ju inte att en viss samordning har förekommit rent tekniskt. Om det är riktigt att myntpräglingen skett för att avlöna deltagarna i vikingatåget till England är det naturligt att det under jarlens befäl stående manskapet i ledningsflottan erhållit det största samlade beloppet. Detta är kanske förklaringen till att AKUN-myntet är talrikast av alla Olof Skötkonungs mynt utan myntortsangivelse som bevarats till eftervärlden. Hittills är inte mindre än 36 exemplar kända.

Beträffande det i artikeln förutsatta svenska vikingatåget till England år 994 kommer jag att i annat samman-

hang framlägga ytterligare material därom.

LITTERATUR:

Adam av Bremen: *Historia om Hamburgstiftet och dess biskopar*. Översatt av E. Svenberg. Stockholm 1984.

The Anglo-Saxon Chronicle. A revised translation, edited by D. Whitelock. London 1961.

Elias Brenner: *Thesaurus Sveo-Gothicorum: Thet är en skatt af svenskt mynt*. Stockholm 1691.

Elias Brenner: *Thesaurus Nummorum Sveo-Gothicorum, studio indefesso Eliae Brenneri L annorum spatio collectus*. Stockholm 1731.

Georg Galster: Anmeldelse af J. Wilkes Daler, Mark og Kroner 1481-1914. *Numismatisk Forenings Medlemsblad*. Köpenhamn 1931.

Georg Galster: *Olav Skatkonges Mønt*. NM XXVIII, Stockholm 1935.

Erik Person (Gamby): Bidrag till Olof Skötkonungs-myntens kronologi. *NNÄ* 1936.

Hans Holst: The obverse legend of the oldest Norwegian coin. *The Numismatic Chronicle of the Royal Numismatic Society*. London 1927.

Erland Hjærne: Rod och runer. *K. Humanistiska vetenskaps-samfundets i Uppsala Årsbok*. 1947.

C. A. Holmboe: *Das älteste Münzwesen Norwegens bis gegen Ende des 14. Jahrhunderts*. Berlin 1846.

N. Keder: *Nummi alitqvot diversi ex argento praestantissimi*. Leipzig 1706.

R. Kinander: *Smålands runinskrifter*. Stockholm 1935-61.

L. O. Lagerqvist: *Svenska mynt under vikingatid och medeltid sami gotländska mynt*. Stockholm 1970.

H. K. Lawson: The collection of danegeld and heregeld in the reigns of Æthelred II and Cnut. *The English Historical Review*, No. 393, Oct. 1984.

Brita Malmer: *Olof Skötkonungs mynt samt andra Eihelred-imitationer*. Stockholm 1965.

Brita Malmer: *The Sigtuna Coinage c. 995-1005*. Stockholm 1989.

Nestorskrönikan. Översatt av A. Norrback. Stockholm 1919.

H. Alexander Parsons: The earliest coins of Norway. *Numismatic Notes and Monographs*, No. 29. The American Numismatic Society, New York 1926.

C. Ramus: Om nogle gamle Mynter som kunne ansees for de ældste, der i de Nordiske Lande ere slagne. *Skandinaviske Litteraturselskabets Skrifter XXI*, Köpenhamn 1826.

N. L. Rasmusson: AACUNE: IGVN-DEI. *Kulturhistorisk Leksikon for Nordisk Middelalder*. 21. Köpenhamn. 1978.

N. L. Rasmusson-B. Malmer: A hoard

from Näs, Österåker, Uppland, found in 1704. *Commentationes de nummis saeculorum IX-XI in Suecia repertis*. II. Stockholm 1968.

C. J. Schive: *Norges Mynter i Middelalderen*. Kristiania 1865.

J. Steenstrup: *Normannerne*, III. Köpenhamn 1882.

E. Wessén & S. B. F. Jansson: *Upplands runinskrifter*. Stockholm 1940-57.

J. Wilcke: *Daler, Mark og Kroner 1481-1914*. Köpenhamn 1931.

J. Wilcke: Haakon Jarls Sterling. *NM XXVII, XXVIII*, Stockholm 1931-35.

J. Wilcke: *Renæssancens Mønt- og Pengeforhold*. Köpenhamn 1951.

Herbst havde ikke de nødvendige penge til uden videre at kunne gennemføre et så stort indkøb, ovenikøbet af to samlinger på een gang. Begge indkøb blev dog vel gennemført i foråret 1883 til en samlet pris af 20 709 kr. for de to samlinger.

Herbst havde nemlig fået løst sine økonomiske lommesmærter, da man havde været så heldig at finde en privat mæcen, grosserer E. le Maire der ikke ønskede sit navn nævnt, som sponsorede 12 000 kr. på den gode sags fremme. Men Herbst havde stadig en undermanko i forretningen på ca. 9 000 kr. Problemet klaredes ved skyndsomt at afholde en (anonym) offentlig auktion over de doubletter og rester fra de to samlinger man ikke havde brug for i den kgl. møntsamlings. Man valgte et samarbejde om dette salg med advokatfirmaet H. A. Jacobi - det var samme firma som bog- og mønthandleren P. Hauberg benyttede ved sine mønthandlere. Hauberg solgte 7 måneder senere sin hidtidige boghandel og blev fra o.m. 1. sept. 1885 fast ansat som inspektør ved den kgl. møntsamlings. Auktionskataloget var på 65 sider med 2051 lots danske, svenske og slesvig-holstenske mønter samt numismatiske bøger. Auktionen startede lørdagen 26. maj 1883 kl. 5 eftermiddag og varede 5 aftener. Den samlede slagsum indbragte 16 649,40 kr., hvoraf gik til ud- og afgifter 520,96 kr. Netto bidrog auktionsresultatet med 14 270 kr. til Herbsts handel, og han havde dermed reddet sig ud med overskud samt en styrkelse af den kgl. møntsamlings suiter.

Hvad Herbst havde købt fra Sjöcronas enke var udelukkende svenske medailler og mønter samt nordiske mønter fra middelalderen. Til brug for den samling Herbst repræsenterede udtoges 415 stykker (16 guld, 323 sølv, 76 kobber). Endvidere udtoges - dels doubletter, dels ikke egnede till salg: 30 lod støbte medailler til omsmelting, 29 stk. Knud d. Store, 1 sjælden Hardekud, 1 Krone, 3 halve og 5 kvarte kroner fra Fr. II til Fr. III, 3 nødmonter Chr. V mm og istedetfor disse lod Herbst sælge af de doubletter den kgl. samling allerede havde fra tidligere: 24 svenske medailler af sølv (=52 lod) og 4 af bronze (i auktionskataloget 1883 havde disse lots nos.: 43, 45, 46, 47, 52, 53, 54, 63, 64, 70, 77, 88, 93, 94, 95, 111, 116, 123, 143, 161-166, 194, (? 191)).

De i auktionskataloget 26. maj 1883

opførte slesvig-holstenske stykker stammede heller ikke fra Sjöcrona, men hidrørte fra den anden samling Herbst samtidigt havde købt i Tyskland, grosserer H. Mayntzhusen, Hamburg.

I SNTs marts-nummer omtales en anden (anonym) møntauktion i København holdt den 30. juni 1884. Denne auktion, afviklet af det konkurrerende advokatfirma J. Jørgensen, indeholdt også lange rækker af svenske møntserier, samt bemærkes 35 styk poletter fra Höganäs kulgruber. Den anonyme indleverer af mønterne var urtekræmmer Otto Carl Theodor Diemar (1840-1917). Denne auktion på 2194 lots indbragte i øvrigt i samlet slagsum 5 427,65 kr.

Sjöcrona, der i 1818 var tildelt titlen overjægermester og 1846 købte herregården Wegehølm ved Helsingborg, fungerede årene 1854-1867 som styresman for Höganäs Stenkølsverk. I denne egenskab stod Sjöcrona som uddeler af belønnings-medaille for lang og tro tjeneste til ihvertfald 4 af stenkølsverkets medarbejdere. Denne begivenhed gengaves i Post- og Inrikes Tidningar den 19. december 1860. I det svenske 1800-tal er det en yderst sjælden tildragelse, at private firmaer havde uddeling af belønningsmedailler. Den nyfignede henvises til Torgny Lindgrens artikel fra 1961 om 'Höganäsmedaljen'. Man kan formode, at den numismatisk interesserede Sjöcrona havde en indblanding i indstiftelsen af den kongeligt godkendte belønningsmedaille. Lindgren kender i øvrigt kun et eneste bevaret eksemplar af medaillen; og dette ligger idag i Nationalmuseet, København.

Til slut kan oplyses den kuriøse note, at bøger fra hans bogsamling var indklæbet et bogtrykt ejermærke med teksten:

"Tillhör Wegehølm's Bibliothek.

Låntagare till efterrättelse!

I. Siökrona"

Morten Eske Mortensen

Kilder:

'Fortegnelse over danske møntauktionskataloger', København 1980

'Køberne på auktionen over Ole Devegge's Mønt- og Medaille-Samling II 2den April 1867', København 1979.

'Morten Eske Mortensens Samlerkarthotek'.

Från Låsekretsen

Myntsamlaren Sjöcrona II

Følgende kan suppleres til artiklen i marts-nummeret (side 41):

I 1800-tallet var det temmeligt udbredt at danske samlere også anlagde sig betragtelige 'side'-samlinger af mønter fra de svenske lande. Tidens store svenske samlere var derfor også nødige at holde sig orienteret om de møntauktioner, som afholdtes i København efter afdøde danske samlere. Det omvendte forhold gjorde sig kun i mindre grad gældende! Således kan man også opdage købernavnet *Sjöcrona* på de helt store danske auktioner over de efterladte samlinger Mohr 1847, Devegge 1851, Hammerich 1855, Sorterup 1856, Devegge 1867 og Thomsen 1871.

Interessen i Danmark for at anlægge suiter af svenske mønter afspejlede sig også i Den kgl. Mønt- og Medaille-samling, København. I 1882 var der kontakt mellem den kgl. danske møntsamlings og enkefru Sjöcrona om køb af mønter fra Sjöcronas samling. Inspektør Herbst købte omkring årsskiftet 1882/83 i flere omgange et mindre antal middelaldermønter, bla fra Cuedale-fundet.

Da auktionsfirmaet Bukowski i Stockholm, som oplyst af Ian Wiséhn, havde givet et noget for lavt købstillbud på 5-6000 kr for mønterne mv., var betingelserne tilstede for forhandling med den kgl. danske møntsamlings om en samlet erhvervelse af mønterne.

Justitsraad Herbst var den danske part i forhandlingerne om den sjöcronaske samling; på samme tid forhandlede samme Herbst om indkøb af en anden (i Tyskland) efterladt samling.

Det numismatiska biblioteket i Ridderstolpeska huset

Till varje god myntsamling hör ett numismatiskt bibliotek. Detta är särskilt viktigt för ett myntkabinett. För Bror Emil Hildebrand, som var sin tids främste svenske numismatiker, var detta en självklarhet. När han år 1837 blev riksantikvarie och därmed övertog ansvaret för de historiska samlingarna och Kungl. Myntkabinetet, var verksamheten koncentrerad till Kungl. slottet – eller närmare bestämt den södra flygeln vid yttre borggården. Lokalen var för liten och mycket primitiv. Den numismatiska litteraturen fanns då placerad i bokhyllor över myntskåpen. I alla rum låg dessutom på bordet och direkt på golvet högar av böcker och handskrifter. När Hildebrand år 1845 fick möjlighet att flytta samlingarna till det sk Ridderstolpeska huset i hörnet av Skeppsbron och Slottsbacken var det en självklarhet att samtidigt planera för boksamlingen. Av de åtta rummen i museets våning blev tre biblioteksrum. I ett brev till den danske fornforskaren och museimannen C. J. Thomsen den 28 november 1845 presenterade Hildebrand museets dispositioner. Thomsen hade dock inte någon större förståelse för de tre rummen fyllda med böcker. Hildebrand återkommer dock redan den 15 december 1845 med ett brev som utvecklar tankarna om biblioteksrummen:

”De 3 Biblioteksrummen förskräcker Dem. De glömmar att Witherhets, Historie och Antiquitets Akademien följer Museum. Akademiens Bibliothek behöfver väl dessa 3 rum. Det ena af dessa skall dessutom användas till arbetsrum i vissa fall. I det stora arbetsrummet behåller jag ett handbibliothek af den behöfligaste numismatiska litteraturen. Det är ofta af vigt att hafva ett godt historiskt bibliothek till hands. Det synes mig vara en väsendtlig brist vid alla de Danska Samlingarne, synnerligen Geheime Archivet och Oldnordiske Museum att der saknas böcker. Äfven vid Myntkabinetet synes mig boksamlingen vara temligen fattig.”

Ian Wiséhn

Stockholmsutställningen 1897

Av Ulf Nordlind och Ian Wiséhn

I Sverige har det liksom i andra europeiska länder funnits större internationella utställningar som inför allmänheten uppvisat framsteg inom industri och konst. Parallellt anordnades, särskilt under andra hälften av 1800-talet, många lantbruksutställningar och specialutställningar. Av naturliga skäl kom Stockholm att stå som värd till en rad utställningar. Den första så tidigt som 1823. Annars var den första större utställningen den Skandinaviska utställningen i det nyinvidga Nationalmuseum och i Kungsträdgården. Trettio år senare öppnades Allmänna konst- och industriutställningen i Stockholm 1897.

**GYNNA
SNT:s
ANNONSÖRER**

NY LITTERATUR

Inger Hammarberg, Brita Malmer, Torun Zachrisson, Byzantine coins found in Sweden. Commentationes de nummis saeculorum IX - XI in Suecia repertis 2. 108 sid. samt 37 planscher och 10 kartor. 225 kr plus porto.

Säljs i mynthandeln eller kan beställas direkt från Numismatiska forskningsgruppen, c/o Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm.

Den sista större utställningen enligt gammalt mönster gick till slut av stapeln i Stockholm 1930.

Stockholmsutställningen 1897 sträckte sig över ett stort område: gamla Lejonslätten på främre Djurgården, mellan Djurgårdsbrunnsviken och den då sk Östermalmsviken. Av alla byggnader som uppfördes till utställningen rönt Huvudindustrihallen störst intresse. Arkitekten Ferdinand Boberg hade skapat en byggnad av trä (vars yta upptog 16 820 m²) som kröntes av en 100 meter hög kupol, med vilken smäckra bryggor förband fyra minaretlika utsiktstorn. Nordiska museet, som då endast var halvfärdigt, hade för tillfället försetts med en tornpyrd tillbyggnad av trä. Här var Agi Lindegren arkitekt (han har för övrigt tillsammans med Julius Kronberg ritat förslagor till flera svenska privatbanks-sedlar).

Vid Framnäs udde byggdes utställningen ”Gamla Stockholm”. Bl a konstruerades en kopia av slottet Tre kronor. Den lilla holmen väster om udden markerade då Helgeandsholmen. Efter utställningen ämnade Skansen utnyttja Framnäs för olika anläggningar, men dessa planer gick om intet. Förutom dessa större byggnader uppfördes många hus och paviljonger som ägnades åt turist- och idrottsväsen, skogshantering, gruvväsen, jakt, teater, konst m.m. En mängd firmor bildade, med alla sina paviljonger, en liten stad. Till utställningen 1897 anordnades 20 ”folktåg” per järnväg för obemedlade besökare från olika delar av Sverige och från Kristiania (Oslo).

Utställningen, som pågick maj-september, hade över 1,2 miljoner besökare och närmare 4000 utställare. Som en av huvudorsakerna till att utställningen tillkom 1897 var att Oscar II detta år firade sitt 25-årsjubileum som svensk kung. Detta celebrerades dessutom genom en nationalinsamling – Konung Oscar II:s jubileumsfond. Dessutom slogs en jubileumsvåkrona. I samband med utställningen präglades ett antal större och mindre medaljer. Vissa hade officiell karaktär medan andra snarare tjänade som reklam för olika företag. Inom utställningsområdet fanns det präglings-

maskiner uppställda som inför besökarnas ögon präglade medaljer. Här presenteras de vanligast förekommande.

1. Medalj utförd av Adolf Lindberg, 61 mm. Den finns präglad i guld, silver och brons. Ett exemplar i guld överlämnades till Oscar II (nu i Carl XVI Gustafs samling). Medaljen utdelades till de olika organisationskommittéernas ledamöter; i vissa fall med randskrift med mottagarens namn.

2. Medalj utförd av Lea Ahlborn, 46 mm. Den finns präglad i silver, brons och aluminium med anledning av utställningen och Oscar II:s 25-årsjubileum.

3

3. Medalj utförd av Lea Ahlborn, 25 mm. Den finns präglad i silver och gulmetall. Frånsidan visar huvudindustrihallen som skapats av arkitekten Ferdinand Boberg. Finns även med tapp och ögla att bäras i band - gult och blått. Försålles på utställningen för 75 öre.

4

4. Medalj med ögla utförd av Lea Ahlborn, 25 mm. Den finns präglad i silver och gulmetall. Till medaljen hör band med rosett (finns dock även utan detta) i blå-gula färger. Försålles på utställningen för 75 öre.

5. Medalj utförd av Adolf Lindberg och Axel Asplund, 42 mm. Den präglades i tenn. Frånsidan visar ett motiv från specialutställningen "Gamla Stockholm". Försålles i ask, se bild nr 5 a.

5

5a

6

6. Ensidig medalj av okänd gravör, 35 mm. Den präglades i brons. Motiv från specialutställningen "Gamla Stockholm".

7

7. Medalj av Aug. Högel, präglad hos Pettersons knappmakeri, Stockholm, 36 mm. Den utfördes i aluminium med den dubbla anledningen av utställning och kungajubileum. Oscar II och drottning Sofia är tämligen oskickligt framställda. Åtsidesstampen hos AB Sporrang, Norrtälje.

8

8. Medalj av Aug. Högel, präglad hos Pettersons knappmakeri, Stockholm, med ögla, 28 mm. Den är präglad aluminium och nickel. Medaljen liknar nr 7 och är om möjligt ännu sämre utförd.

9

9. Medalj präglad hos Pettersons knappmakeri, Stockholm, 36 mm. Den är präglad i tenn. Åtsidan är densamma som frånsidan på medaljen nr 7.

10. Medalj med ögla utförd av okänd konstnär, 27 mm. Den finnspräglad i mässing och aluminium. Åtsidans porträtt, som ursprungligen går tillbaka på ett fotografi, finns även på medalj nr 15.

11. Reklammedalj utförd av okänd gravör, 24 mm. Den är präglad i mässing. Frånsidan gör reklam för "BRÖDERNA/FLODOMSTENEN OCH UTLÄNDSKA/AGENTURER/STOCKHOLM/DROTTNINGGATAN/70".

12. Medalj utförd av okänd gravör, 25 mm. Den är präglad i nickel och silver. Frånsidan gör reklam för "HALDA FICKUR-FABRIK/SVÄNGSTA". Nedre kanten av medaljen är avsmalnande och användes vid öppnande av fickurets boett. Försålades på utställningen i silver för 1 krona och i nickel för 25 öre.

13. Medalj utförd av August Högel och präglad genom fabrikör J.O. Strindberg, 35 mm. Den finns präglad i silver och guldmetall. Åtsidan visar stora riksvapnet samt utmed kanten den heroiska texten: EJ PÅ BLODIG STRÅT MEN I FREDLIG FEJD PRÖFVAS SKALL DIN KRAFT FOLK I SVEAS NEJD. Frånsidan visar huvudindustrihallen och därunder texten: TANKESENS SEGRAR/FOLKENS ÅRA. Försålades i ask till allmänheten för 1 krona.

14. Medalj med ögla utförd av okänd gravör, 22 mm. Den är präglad i mässing och har troligtvis tyskt ursprung. Medaljen har form av ett skyttemärke och utdelades till deltagarna vid en skyttetävling arrangerad i anslutning till Stockholmsutställningen 1897. Den finns i flera varianter.

15. Ensidig souvenirmedalj utförd av firma C.H. Hanson i Chicago, ca 43 × 39 mm. Medaljen är präglad i mässing. Kring själva medaljen finns bladornamentik samt över själva medaljen en bärande ordning med spänne som är förenad med medaljen med öglor och ringar. Jfr även Lars O. Lagerqvist, Myntkontakt 1983:3, sid. 84.

16. Som ovan (nr 15), men i stället för Oscar II:s porträtt motiv från utställningshallen.

17

17. Präglad medalj av August Högel, 75 mm. Medaljen är utförd i stearin. Försåldes av Liljeholmens stearinfabrik i ask till besökarna (17 a, se omslaget).

18. Reklammedalj utförd i kol, 36 mm. Ytterligare ett exempel på prägling i material som företag använder i sin normala produktion. Försåld vid den del av utställningen som ordnats av Rylander & Rudolphs fabriks aktiebolag.

18

Foto: Bengt A. Lundberg och Gabriel Hildebrand, T, RAÄ/SHMM.

MYNTFYND

Birkagrävningarna

har redan omnämnts i pressen. De tog sin början den 7 maj på Björkö under stor uppmärksamhet från svensk och finsk TV när f landshövding Britt Mogård, ordförande för styrelsen för riksantikvarieämbetet och statens historiska museer, stack spaden i marken. Grävningarna – som bekostas av Gad Rausing, Tetra-Pak – skall pågå i fem år och omfatta ca 500–1000 m² av den sk svarta jorden (stadsområdet), där det inte grävts sedan 1870-talet. Docent Björn Ambrosiani, som för en del år sedan deltog i undersökningarna av hamnen, är grävningens ledare.

När detta skrives sommaren 1990 har redan en mängd fynd registrerats sedan man väl tagit sig igenom ytskiktet, som länge låg under plojen och dessutom innehåller sopor från Stock-

holm, dñförda som gödning i slutet av 1800-talet. Keramik, pärlor, kamfragment, myntfragment och framför allt djurben har påträffats. Mynten är islamiska (mest samanider, dvs 900-tal, i dessa övre lager) och hittills har man sållat fram ett 30-tal fragment till bestämning.

En slutrapport när årets grävning avslutats skall lämnas i SNT. Det finns ännu några dagar kvar för att besöka Birka (tom 14 september) och där finns ett lokalt "postkontor" med egen stämpel. SNF kommer att ordna en utflykt under 1991. Föreningen har inte besökt Birka och Adelsö sedan 1916, då deltagarna leddes runt av Bengt Thordeman!

LL

Strängare regler mot metallsökare

Ett generellt förbud mot användning av metallsökare vid fornlämningar har införts på Öland från och med den 1

juli 1990. Det har riksdagen beslutat med anledning av en motion från centern (SFS 1990:428).

Straffet för användning av metalldetektorer vid fornlämningar bör också skärpas. Anledningen är den ökande plundringen av gravfält och andra fornlämningar. Tekniska svårigheter vid lagstiftningen och straffrättsliga problem gör det dock inte möjligt för riksdagen att direkt besluta om en ändring av kulturminneslagen.

Det menade kulturutskottet och justitiekommittén, som yttrat sig över förslagen, vid ärendets utskottsbehandling. Förslag från regeringen med anledning av en skrivelse från Riksantikvarieämbetet skall först inhämtas. Arbetet med att få till stånd en ändrad lagstiftning bör bedrivas skyndsamt, ansåg riksdagen. Regeringen kommer att invänta remissvaren på riksantikvarieämbetets skrivelse innan ett lagförslag läggs fram (Sveriges riksdag, Kulturutskottet 26, snabbprotokoll 124).

Förslag om skärpta regler för brott mot kulturminneslagen fanns i motioner från de borgerliga partierna samt socialdemokraterna. Bland annat förslogs att maximistraffet borde höjas till två år. Dessutom förslogs att fordon som använts vid plundring av fornlämningar borde förverkas. I riksantikvarieämbetets skrivelse har liknande förslag framförts.

För fem år sedan (1985) infördes i den dåvarande fornminneslagen förbud mot att använda metallsökare vid fornlämningar. Till en början hade lagen avsedd effekt. Men under det senaste året har plundringen av fornlämningar ökat markant, framför allt på Öland och Gotland. Vid dessa plundringar har avancerade metalldetektorer använts. Sedan tidigare gäller ett generellt förbud mot att använda metallsökare på Gotland och nu skall alltså ett generellt förbud även införas på Öland.

Plundringen bedrivs, enligt uppgift, i stor utsträckning av professionella ligor. Viktiga historiska källvärderna går förlorade och kulturarvet utarmas. Snabba lagstiftningsåtgärder, liksom att polisen sätter in resurser,

behövs för att komma till rätta med problemen.

TS

De kriminella tillgreppen

och tjuvgrävningarna har – trots den härinvid refererade skärpta lagstiftningen – fortsatt under sommaren. Till detta och en del intressanta nyfynd återkommer SNT i nästa nummer. Utrymmet räcker inte, vi har så mycket material som tränger på.

Red.

Myntlista nr 10 nyutkommen

Innehåll: stort antal ÄLDRE mynt och moderna mynt i hög kvalitet. Stort antal utländska, speciellt NORSKA mynt i hög kvalitet.

Beställ listan gratis från:

Håkan Sandström
Brunnstorpsvägen 23a
702 28 Örebro

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt sedlar medaljer
ordnar nålmarken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-11 50 81

Mitt i City PEO Mynt & Frimärken

Med stor sortering av
Mynt • Sedlar • Medaljer
Frimärken • Vykort
Aktiebrev • Tillbehör

Drottninggatan 19, Box 16245
103 25 STOCKHOLM
Tel 08-21 12 10

Sista dagarna för inlämning till

AUKTION 3

MYNT SEDLAR
MEDALJER PLÅTMYNT
ORDNAR AKTIEBREV

mottages till förmånliga villkor.

Vid större inlämningar erbjuder vi gärna individuella lösningar.

MYNTHUSET AUKTIONER

Leif Jansson – Ulf Ström
Box 7049, 103 86 Stockholm
Tel. 08-663 55 95, 20 60 52

SVENSKA
NUMISMATISKA
FÖRENINGEN

meddelar

Föreningens kansli
har flyttat till:

Sandhamnsgatan 50 A
115 28 Stockholm.

Samma öppettider
och telefonnummer
som tidigare.

NY LITTERATUR

NUMISMATISKA MEDDELANDEN XXXV

STUDIES IN LATE ANGLO-SAXON COINAGE

Festskrift till
B.E. Hildebrand

Riksantikvarien Bror Emil Hildebrand (1806-1884) var på sin tid den främste kännaren av engelska mynt från den senare delen av vikingatiden och hans katalog från 1881 över samlingen i Kungl. Myntkabinetet i Stockholm är ännu idag standardverket för mynt från denna period. Engelska mynt är mycket vanliga i svenska fynd (totalt ca 41 500 ex.). De utgjorde bla förebilder för Olof Skötkonungs och Anund Jakobs myntningar i Sigtuna ca 995-1030 och det är med hjälp av de engelska förebilderna som den svenska myntningen kan dateras så noggrant.

NM XXXV omfattar 501 sidor och innehåller 12 artiklar på engelska och tyska (med sammanfattningar på svenska) som behandlar engelska mynt från denna period (ca 973-1066).

Beställs från:

Svenska Numismatiska
Föreningen
Sandhamnsgatan 50A
115 28 Stockholm
Tel: 08-667 55 98

Pris:

Medlemmar 200:- (portofritt)
Ej medlemmar 300:-

FÖRENINGAR

ESKILSTUNA NUMISMATISKA FÖRENING har möten på Nya Gästis kl 19.00 sista tisdagen i varje månad utom december. Auktion varje gång.

FAGERSTABYGDENS MYNTKLUBB sammanträder första helgfria måndagen i varje månad (utom i juli och augusti). Apollogar den vid Almvägen, Fagersta. Tid: kl 19.00. Upplysningar: tel 0223 - 116 71.

FALU-BORLÄNGE MYNTKLUBB. Möteslokal Borlänge, biblioteket Borganäsvägen, Falun, Kristinegården, Kristinegatan 9 - II. Dalen 4, Borlänge, 18.30.

GÖTEBORGS NUMISMATISKA FÖRENING har möten med auktion andra måndagen i månaden 18.45 i Traktören, Köpmansg. 20. Lista från Anders Falk, Hvitfeldtsg. 5, 411 20 Gbg. Antik- och Medeltidsektionen tredje torsdagen 18.30 i klubblokalen. Schackspelets Hus (Sch.), Haga Kyrkog. 3. Medaljcirkele, Sch, första onsdagen: Sedelstudiecirkeln, Engelbrektsg. 71 (Eng.) sista tisdagen 18.30. 3/9, I. Wiséhn: Svenska guldmynt genom tiderna, Tr: 4/9, I. Wiséhn: Svenska aktiebrev, Eng: 5/9, R. Sandström: Medaljsamlaren Kurt Hillström; 20/9, U. Westermark: Antika sicilianiska mynt, V. Hamng 3, kl. 19. Auktion; 25/9, B. Nordell: Tyska nödsedlar, Eng: 27/9, Översiktscurs, Sch. GNF:s adress: Box 5289, 402 25 Gbg.

HALMSTADS MYNTKLUBB har möten med auktion i Klara-salen kl 18.30 den första måndagen i varje månad utom juli - aug. Upplysningar: 035 - 12 96 76.

HÖÖRS MYNTKLUBB har möte med auktion i Höörs Plåts matsal den andra torsdagen i varje månad. Upplysningar: Evert Olofsson 0413 - 221 51.

KALMAR MYNTKLUBB har möten första helgfria måndagen i varje månad (utom juni, juli och augusti) kl 19.00 i SPF lokal, S. Långgatan 39, Kalmar. Upplysningar: tel 0480 - 159 29, 733 30. Auktioner.

KARLSKOGA NUMISMATISKA FÖRENING har möten andra onsdagen i varje månad (utom juni, juli och aug.) kl 19.00 i S-E-Banken, Torget, Karlskoga. Auktioner vår och höst. Upplysningar 506 41 eller 365 39.

KATRINEHOLMS MYNTKLUBB har möten första helgfria onsdagen i varje månad på restaurang Storstugan, Stortorget 1, Katrineholm. Upplysningar: tel 0150 - 210 45 el 151 00.

MYNTKLUBBEN KLIPPINGEN har myntträff första tisdagen i jan. - april, sept. - dec. Lokal: G. A. skolans matsal, S. Järnvägsgatan, Sundsvall. Information om mynt, värdering, auktion, lotterier. Köp och sälj. Tel. 060 - 55 64 18, II 35 03.

LUNDS NUMISMATISKA FÖRENING. Myntträffar med aktiviteter och auktion kl. 19.15 i "Utbildningshuset", Åkergr. 1, Lund, den 5/9, 3/10, 7/11 och 5/12. Upplysningar: vard 046 - 14 43 69 kvällar 046 - 12 25 93.

MYNTKLUBBEN NICOPIA har möten andra måndagen i varje månad på Pensionärsgården, V Trädgårdsgatan 57, Nyköping, kl 19. Upplysningar: tel 0155 - 134 29, 671 54, 128 41.

FÖRENINGEN NORDVÄSTMYNT håller sammanträde med auktion i Folkets Hus, Klippan, kl. 19.00, andra fredagen i varje månad. Upplysningar och auktionslista tel. 0451 - 132 88.

NORRÖPPINGENS MYNTKLUBB har möte med auktion kl 19.00 tredje tisdagen varje månad utom i maj - augusti i Ektorps fritidsgård. Auktionsvisning börjar kl 18.00. Även icke medlemmar är välkomna. Beställ lista på tel 011 - 12 50 12.

NÄSSJÖ MYNTKLUBB har möte med auktion på Gustavssons Trafikskola, Rådhusgatan 33, Nässjö, Upplysningar: tel 0383 - 158 35 kl 07.00 - 09.00.

SAMLARKLUBBEN NUMIS, Skellefteå har möten första torsdagen i varje månad i NV-huset, konferensrummet. Upplysningar: tel 0910 - 186 80.

SANDVIKEN - GÄVLE MYNTKLUBB har möten kl 19 första onsdagen i varje månad (ej juli - augusti). Lokal: Valbo Kommunalhus. Upplysningar: tel 026 - 18 18 36.

MYNTKLUBBEN SKILLING BANCO, Linköping, har möten andra helgfria torsdagen i varje månad (utom maj - augusti). Huvudbiblioteket, Hunnebergsgatan 8, Linköping i Lindblomsrummet 1 tr upp kl 18.30 - 21.00. Årligen anordnas en antik- och samlarmässa samt en resa till Frimynt i Hälsingborg. Upplysningar: tel 013 - 12 22 62.

SKÅNES NUMISMATISKA FÖRENING håller möten sista torsdagen i varje månad utom juni - augusti på IOGT, Kungsgatan 16A. Klubblokalen: Kungsgatan 38A, Malmö, håller öppet varje tisdag kl 19 - 21 under september - maj.

SKÖVDE NUMISMATISKA FÖRENING har möte med auktion 9/9, 7/10, 11/11, 9/12. Lokal: Club Balder på Kulturhuset Oden i Skövde kl 16.00. Upplysningar: tel 0500 - 808 50 (Thord Lund).

SÖDRA DALARNAS MYNTKLUBB. Möten kl. 18.30 på Folkare fotoklubb, Teleg. 19, Avesta, den 20/9, 18/10, 15/11 och 20/12. Upplysningar: tel 0226 - 562 78 eller 0225 - 147 83.

TRELLEBORGS MYNTKLUBB har möte andra måndagen i månaden kl 18.30 i Sparbanken Skånes samlingsal, CB Friisgatan 4 A, Trelleborg. På programmet står auktioner, föredrag, lotterier mm. Upplysningar: tel 0410-241 31.

TÄLJE MYNTKLUBB, Södertälje, har möte i Wendelas rum, biblioteket Luna, kl 19.00 andra tisdagen i varje månad utom juni, juli, augusti och december. Upplysningar: tel 0755-102 03.

NUMISMATISKA KLUBBEN I UPPSALA har möten på Uppsala Universitets myntkabinett. Tid: 19.00. 18/9 föredrag; 16/10 auktion i Skandiahuset, Drottningg. 2; 13/11 föredrag, 11/12 föredrag. Upplysningar: 018-14 97 11.

VETLANDA NUMISMATISKA FÖRENING har möte med auktion sista fredagen i varje månad utom december på Kulturhuset, Storgatan 20, Vetlanda kl 19.15. Visning från kl 18.15. Upplysningar: tel 0383-158 35 kl 07.00-09.00.

VILLSTADORTENS MYNTKLUBB, Smålandsstenar, har möten andra måndagen i varje månad utom juni, juli och augusti. Föredrag och dyl följs av auktion. Servering. Upplysningar: tel 0345-112 95. Lokal: Biblioteket, Smålandsstenar (källarlokalen).

VÄRENDIS NUMISMATISKA FÖRENING. Möten med auktion kl. 18.20 på Röda Korset, Hovsgatan, Växjö, den 19/9, 29/10 och 4/12. Myntets dag 7/10, Smålands museum. Upplysningar: 0470-731 14.

VÄSTERBERGSLAGENS MYNTKLUBB har möten 2:a måndagen varje månad januari-maj kl 19.00. Tingshusgränd 2, Ludvika.

VÄSTERÅS MYNTKLUBB har möten på kafeterian, Vallby friluftsmuseum kl 19.00 första onsdagen i månaden. Närvarolotteri vid varje möte. Upplysningar: tel 021-757 87 (efter kl 18).

ÖREBRO NUMISMATISKA FÖRENING har möten i M-lokalen, Järntorgsgatan 3: 12/9, 10/10, 21/11 kl 19.00. Upplysningar: tel 019-13 52 13.

AUKTIONER

Hösten 1990

SVENSKA

- Sept. 29 B. Ahlström Mynthandel AB, Stockholm. Lilla höstauctionen.
- Okt. 1 AB Stockholms Auktionsverk.
- Nov. 10-11 B. Ahlström Mynthandel AB, Stockholm.
- 20 Svenska Numismatiska Föreningen, Stockholm (endast för medlemmar och anslutna föreningar).
- 24 AB Stockholms Auktionsverk. Myntkvalitén.

UTLÄNDSKA

- Sept. 12-14 Köln, Münz Zentrum
- 19-20 Zürich, SBV
- 26-28 München, Hirsch Nachf.
- Okt 1-3 Osnabrück, Künker.
- 6 Brüssel, Elsen.
- 6 Helsingfors, Holmasto.
- 8-10 Maastricht, Van der Dussen.
- 10, 15 London, Spink & Son.
- 15-17 Köln, Schulten & Co.
- 24-26 Zürich, Bank Leu.
- 31 Frankfurt, Peus Nachf.
- Nov 1-2 Forts. Frankfurt, Peus Nachf.
- 6-8 München, Giessener Münzhandlung.
- 12-13 München, Lanz.
- 14-15 Frankfurt, Frankf. Münzhandlung.
- 19-20 Zürich, F. Sternberg.
- 22-24 München, Hirsch Nachf.

Nov 24 Helsingfors, Holmasto.

Dec 5-7 Köln, Münz Zentrum.

MÄSSOR

SVENSKA

Okt 7 Växjö, Myntets dag i Smålands museum.

UTLÄNDSKA

Nov 25 Würzburg, Sammlergemeinschaft Sieboldshöhe

Export av silvermynt

Det har många gånger funnits klagomål över en allmän brist på skiljemynt. Så var det också 1842, om man får tro en notis i tidningen Svenska Biet som skriver "... att med Ångfartyget Swithiod, som den 11 dennes, för sista gången i år afgick till Lübeck, exporterades 10 000 Sw. Silfver Specier och 3 000 Piastrar. När man nu tillägger allt Silfver-speciemynt som blifvit utfördt under förra och detta år, så är väl det icke så underligt om man klagar på att så litet Speciemynt finnes i rörelsen".

Piastrararna var väl en rest från den tidigare så omfattande ostindiska handeln.

IV

SÄLJES

Femkronorssedel 1973 med färgfel på framsidan.

Allt som skall vara orange är gult. Baksidan är felfri.

Per-Olov Rutgersson
Pl 2390, 450 63 Högsäter

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppgiv samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel 046-14 43 69

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Spec. sedlar
Betalar bra för sedlar före 1930

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel 08-11 08 07

Klocka i mynt

Dagens klockföretag tillverkar bla exklusiva armbandsur av guldmynt. Ofta använder man sig av de dekorativa amerikanska tjugodollarsmynten. Att detta inte är en ny företeelse förstår man av en notis i en stockholms-tidning 1832. Här berättas om en urmakare i Wien, vid namn Dorer, som i ett äldre tvågyllen-mynt innefattat ett urverk. Tim- och minutvisarna var placerade i den kejserliga örnen på myntets framsida.

IV

Lilla höstauktionen 29 september 1990

En spännande auktion.
Ny utformning av auktionskatalogen.
Mängder av intressanta lots.
Ovanligt många antika grekiska mynt.
Rikligt illustrerad.
Prenumererar Du inte redan,
skicka då snarast efter vår nya katalog.

B. AHLSTRÖM MYNTHANDEL AB

Kungsgatan 28-30
Box 7662 · 103 94 STOCKHOLM
Tel. 08-14 02 20, Fax: 08-11 30 75

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av mynthandlare, hitintills 29 företag i 14 olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige. Samtliga är medlemmar i Svenska Numismatiska Föreningen och har skrivit under upproppet mot myntförfalskningar. — Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

De nuvarande medlemmarna är:

B. Ahlström Mynthandel AB

Kungsgatan 28, Box 7662
103 94 Stockholm, tel 08-14 02 20

Amneklevs Mynthandel

Skolgatan 20, 602 25 Norrköping
tel 011-10 29 50

Antikboden HB

Kyrkogatan 2
222 22 Lund

Antikören

Stureplatsen 1, 411 39 Göteborg
tel 031-18 39 60

Data Mynt & Frimärkshandel

Trotzgatan 16, Box 307
791 27 Falun, tel 023-142 50

Hirsch Mynt AB

Arsenalsgatan 6
111 47 Stockholm, tel 08-611 05 56

Karlskrona Mynthandel

Hantverkaregatan 11, 371 35 Karlskrona
tel 0455-813 73

Rune Larsson Mynthandel

Osterlånggatan 16, 502 32 Borås
tel 033-11 03 15

Lunds Mynthandel

Klostergatan 5, 222 22 Lund
tel 046-14 43 69

Malmö Mynthandel

Kalendegatan 9, 211 35 Malmö
tel 040-11 65 44

Monetarium Kurt Hallström

Box 21047, 200 21 Malmö
tel 040-93 19 53

Mynt & Medaljer HB

Sveavägen 96, Box 19507
104 32 Stockholm, tel 08-34 34 23

Mynt & Metallbörsen i Sthlm AB

Norrmalmsörg 1, 4 tr, 111 46 Stockholm
tel 08-20 55 01

Mynthuset

Biblioteksgatan 5, Box 7049
103 86 Stockholm, tel 08-20 51 81, 20 60 52

HB Myntinvest Corona

Ostra Storgatan 20,
611 34 Nyköping, tel 0155-863 25

Ulf Nordlinds Mynthandel AB

Nybrogatan 36, Box 5132
102 43 Stockholm, tel 08-662 62 61

Norrälje Mynthandel AB

Tullportsgatan 13, Box 4
761 00 Norrtälje, tel 0176-168 26

Numis Mynt & Frimärkshandel AB

Kasernorget 6, Box 2332
403 15 Göteborg, tel 031-13 33 45

J. Pedersen Mynthandel

Skolgatan 24, 502 31 Borås
tel 033-11 24 96

Peo Mynt & Presenter AB

Drottninggatan 19, Box 16245
103 45 Stockholm, tel 08-21 12 10

Selins Mynthandel AB

Regeringsgatan 6, 111 53 Stockholm
tel 08-11 50 81

Skövde Samlarforum

Box 259
541 26 Skövde, tel 0500-123 75

Galleri Specie AB

Storgatan 19, 574 00 Vetlanda, tel 0383-153 01

Strandbergs Mynt & Frimärkshandel AB

Arsenalsgatan 8, Box 7377
103 91 Stockholm, tel 08-20 81 20

Tamco Numismatics

Box 6235, 102 35 Stockholm, tel 08-33 77 75

Thörnströms Mynt & Sedlar AB

Drottninggatan 48, 582 27 Linköping
tel 013-13 54 65

Ticalen Mynthandel

Stureplatsen 3, 411 39 Göteborg
tel 031-20 81 11

Ingemar Wallin Mynthandel AB

Grevturegatan 15, Box 7317
103 90 Stockholm, tel 08-661 23 80, 661 35 80

Håkan Westerlund Mynthandel AB

Vasagatan 42, Box 679
101 29 Stockholm, tel 08-11 08 07

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 19507, 104 32 Stockholm, tel 08-34 34 23